פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה $\frac{10}{11}$ זייט ● הייגט אין נומער א פורים-קונדס

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

הייגט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 61	Łódź, Niedziela, 12 marca 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, י"ד אדר תרצ"ג	№ 61

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

לכבוד פורים

איז דאס שענסטע שלח-מנות א גוט פלעשל ביר און פארטער

פון דער וועלטבעריהמטער ביר-ברויערײ

OKOCIM

עמפפעהלט: צו בעקומען אין אלע רעסטאראציעס און פיווארניעס עמפפעהלט:

Rep. Browaru OKOCIMSKIEGO, Łódź, Zachodnia 2|6 tel. 136-98.

בעמערקונג: מיר עמפפעהלען דאס געשמאקהאפטע בצוואוסטע געטראנק רומבא, אראנטשיא, פערלא לעשנא, לעמאניאדע, גורסקא וואסער.

פאדערט איבעראל! פאדערט איבעראל! 1197

BROWAR I FABRYKA KWASU WĘGLOWEGO

SUKCESORÓW K. ANSTADTA Spółka Akcyjna

tel. 122-31

Łódź, Pomorska 34/36.

עמפפעהלט אויף פורים איהרע פיינע קוואליטעטס-בירען: **Jasne-wyborowe**

און ביירישׁ, דונקעלע זיס ביער

בעמערקונג: מיר בעטען די ג' קונדשאפט, אז זיי זאלען ביים איינקויף אכטונג געבען אויף אונזער פירמע. אלע אונזערע פלעשער ביר זענען מיט אונזערע איינגעברענטע פירמע בעצייכענס.

ליום הולדתו של יו"ר מוסדנו „הלנובק"

מר מ. ח. רומקובסקי

אנו נוטעים עץ ביער הרצל

ומאחלים אריכת-ימים

והצלחה בעבודתו הצבורית

חניכי המוסד

המועצה הפדגוגית

מגהלת המשק

הפרסונל הטכני

הלנובק פורים תרצ"ג.

בעקאנטמאכונג.

ס'ווערט בעקאנט געמאכט אונזערע אלע מיטגלידער, גלייכצייטיג מיט פעטיקער פון גליל גרינעם מארק, אז אונזער פעראיין האט אנגאזשירט צוויי אדוואקאטען וואס וועלען דיזשורירען אין אונזער פעראיינס-ביורא יעדען טאג פון 7—10 אין אוונט, וואו זיי וועלען

ערטיילען יורידישע עצות.

מיט דורך-ארץ די פערוואלטונג פון „גמילות חסדים"

ביים גרינעם מארק 7.

1300

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אינזער פערוואלטונגס-מיטגליד ה' **הערש גרינשפאן,**

צוליב'ן טויט פון זיין גישט-פערגעסענער

מוטער נ. ע.

אין דער געזעלשאפטליכער ארבייט זאלט איהר א טרייסט געפינען.

די פערוואלטונג

פון דאמען-מאגאזין=שניידערמייסטער-פאריין

פאמארסקא 53.

הייגט איז פורים

מארגן איז אויס!

**

נאר הייגט

קענט איהר בעקומען די

המן=טאש

פון אב—נעק

די המן=טאש האט ארויסגערופען א מהומה ביי אלע אלטע און נייע המנ'ס.

די המן=טאש רעכענט זיך אפ מיט זרש'ן און גיט א לעקציע ושתי'ן. געהט א טענצל מיט ויזתא'ן און שליסט טראנזאקציעס מיט דלפונ'ען.

די המן=טאש שיקט שלח-מנות פאר אונזערע רעדעל-פיהרער און לאדזער קהלה'שע קאכלעפעל.

די המן=טאש בעקומט מען נאר הייגט

פאר 15 גר.

ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.

הייגט, זונטאג, **פורים,** ד. 12 מערץ, 11.30 פארמיטאג טרעפען מיר זיך אין **„סקאלא"-טעאטער** אויף דער הערליכער רעווי

„קינדער פאר הונגעריגע קינדער"

פרייזען פון די בילעטען פון 49 גר. ביז 2.50 זל.

שטיצט דאס זקנים-הויז!

די טעטיגקייט פון דער אינסטיטוציע איז בעקאנט אלע לאדזער יודען, לײדער שטעהן יעצט אונזערע פינאנסען זעהר שלעכט צוליב דעם אויסטערטיגען די נייע געביידע און עס איז דעריבער דער פערוואלטונג שווער אויסצוהאלטען די 220 זקנים וזקנות. מיר בעטען דעריבער אלע לאדזער יודען צו געדענקען מקיים צו זיין די מצוה פון

משלוח מנות לפורים

אויך לטובת אונזער אינסטיטוציע.

די פערוואלטונג פון **„מחסה לזקנים".**

קמח חטים כשר לפסח

תחת השגחת הראבינאט דפה

אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט ווערט אונזער מיהל געכשר'ט מאנטאג, ט"ו אדר ד.י. און אזוי ווי ס'פאריגע יאהר, וועלען מיר דאס שענסטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ג' קונדען, דערפאר נישט צו פערגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שעהנעס. קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט גאבקומען אזוי ווי מיר, וואס ערפילען יעדענס פערלאנג. מיט אכטונג

„ELEKTROMŁYN"

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

בעמ.: בעשטעלונגען ווערען אנגענומען טעלעפאניש אדער מינדליך 147-40.

23 קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען! 23
אז אמבעסטען און אמביליגסטען
קויפט זיך צום בעפארשטעהענדען פריהלינג און זומער-סעזאן
די נייעסטע הערען- און דאמען-שטאפען
פון די בעסטע ביליצער, טאמאשאווער און לעאנארדט'ס סחורות
נאר אין דעם בעוואוסטען טוך- און קארט-געשעפט פון
M. TAZBIR
לאנגיעהריגער מיטארבייטער פון דער געוועזענער פירמע ק. מילגראם
לאדז, פיעטריקאווער 23, טעל. 226-39, פראנט, 2-טער שטאק
הורט און דעטייל! רעיעלע בעהאנדלונג!
23 געדענקט דעם אדרעס! 23

3 רעיעלע בעהאנדלונג! 3
דאס לאנגיעהריגע בעקאנטע און רעיעלע
טוך און קארט-געשעפט
HERMAN OŁOSKI
(עקזיסטירט פון 1910)
לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3 טעל. 114-92
פראנט 2-טער שטאק
בעזיצט אויף לאגער צום פריהלינג און זומער-סעזאן
דעם גרעסטען און שענסטען אויסוואהל פון די
נייעסטע הערען און דאמען-שטאפען
אין זעמטליכע פארבען און מוסטערן פון ענגלישע, ביליצער, טאמא-
שאווער סחורות א. א. — געניע פאבריקס-פרייזען!
געדענקט די אדרעס! קומט און איבערצייגט אייך!
3 הורט און דעטייל! 3

אונזערע חשוב'ע פריינד
אהרן און פעלא וואזא
צו זייער זילבערנער חתונה
ווינשען מיר לאנגע גליקליכע יאהרען און גרויס נחת פון זייער
ליבער אין דער מוזיק הויך-טאלענטירטער בת יחידה פרל. בערטא
ס. דארגוזשאנסקי, פרוי
און טאכטער.

צו דער פערלאבונג פון אונזער איניגסטען פריינד
זיינוויל נאזשיצקי
מיט פרל. סאלא שווארץ
אונזערע הארציגסטע ווינשען.
אלתר, שרה און לאה רייך.

צו דער פערלאבונג פון אונזער ליבען פריינד
זיינוועל נאזשיצקי
מיט פרל. סאלא שווארץ
ווינשען מיר זיי דאס זייער לעבענס-וועג זאל מיט בלומען בעצירט זיין.
פייגה און יאקוב גאד.

דער פריזיר-אנשטאלט
א. ליבעסקינד, קילינסקיעגא — 16 —
מאכט בעקאנט, אז צוליב דעם הערשענדען קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט האב איך בעשלאסען צו רעדוצירען די פרייזען ביז צום מינימום:

פאר מענער		מאניקיר	פאר דאמען	
ראזירען מיט קאל. וואסער	15 גר.	50 גר.	שערען	40 גר.
שערען	25		אנדולאציע	50
קאפ-וואשען	50		קאפ-וואשען און טרוקענען	80
עלעקטרישער מאסאזש	50			

פרייטאג, שבת און ערב יום-טובים:

פאר מענער		פאר דאמען	
ראזירען	20 גר.	שערען	50 גר.
שערען	30	אנדולאציע	70

פארבען האר און ברעמען מיט „HENNE", צו מיניסטאלסטע פרייזען.
נישט קוקענדיג אויף די ביליגע פרייזע ווערט די ארבייט אויסגעפיהרט דורך ערשטקלאסיגע פאכמענער. קומט און איבערצייגט אייך!

ייין כשר!
ביליגער צעבביק פון דער בעוואוסטער וויין- און מעהד-פאבריק
פירמע „פראגרעס".

גאטונג אדער Nr.	קווארט 0.9	באט-שאנקע 0.6	האלבע באטשאנק. 0.3	פירטעל ליטער 0.25	0.1
ריינער זיס ראדז. וויין	1.90	1.35	–	0.55	0.25
אלא מארקע	2.00	1.45	–	0.65	0.30
Nr. 6	2.25	1.60	0.85	0.70	0.35
Nr. 7	2.55	1.80	0.95	0.80	–
Nr. 8	2.80	2.00	1.05	–	–

אלע אנדערע סארטען וויינען זענען בעדייטענד רעדוצירט געווארען צוליב דער בעקוועמליכקייט פון אונזערע ג' קונדשאפט פון גרינעם מארק בעקומט מען אונזערע וויינען ביי ה' פולווערמאכער, גרינער מארק 6 טעלעפאן 150-78.
מיט אכטונג
וויין- און מעהד-פאבריק
אלטער מארק 2, טעל. 184-32
הורט-פערקויף נאר אין פאבריק אלטער מארק 2
איינצעל-פערקויף נאר אין פראנט-געוועלב אלטער מארק 1.
1-טע בעמערקונג: פירמאווע פירטעל-ליטערדיגע פלעשלעך ווערט צוריקגעצאהלט 5 גר., באטשאנקעס און קווארטען פלאשען צו 10 גר. 2-טע בעמערקונג: פלאמבירטע טארקען, וועקסלען און פאסט-מארקען, ווערט פערקויפט צו נאמינאל-פרייזען.
7174

וויכטיג פאר חתנים און כלות!
לכבוד פורים
עמפפעהל איך א רייכען אויסוואהל פון די שעהנסטע דעקארירטע
שלח מנות-קויבער
פון די בעסטע און פיינסטע אויסלענדישע און פאלעסטינער פרוכטען, דעלי-קאטעסען און שעהנע באמבאניערען
— צו ביליגע פרייזען —
אויסוואהל פון פאלעסטינער כאלווע צו 2.40 א קילא, פייגען און טייטלען איז צו בעקומען אין דעם פרוכטען-געשעפט
„ITALJA"
שרודמיעסקא 10, טעל. 188-01

אויף פורים
טארטען
ווי אויך זעמטליכע צוקער-געבעקס
אמביליגסטען
קען מען נאר בעקומען אין דער בעקאנטער צוקערניע פון
נ. וויינבערג פעטריקאווער 38

פאר מאגענליידנדע
ראבארבער-וויין
אין פרימא-קוואליטעט
צו ביליגע פרייזען
צו בעקומען אין דער וויינהאנדלונג פון
E. SZYKIER
Północna 1, tel. 107-84

50% טייערער צאהל איך פאר ברילאנטען, גאלד, זילבער, פערל, גאלדענע ציין, און לאמבארדאווע קוויטעס.
M. H. LISSAK, 5 Piotrkowska 5

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפע-ראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישעס פון 9-1 און פון 4 ביז 7.30 אוועגד.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג!
דער אמבולאטאריום
ביים פעראיין „לינת המשמורים"
זשעלאזנא 26, טעל. 242-55
אפען טעגליך פון 10 ביז 5 נאכמיטאג
אין דרינגענדע פאלען ביז 8 א זייגער אוונט
ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפן ארט.
שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען
מיט וויזיטען אהיים.
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונג.
885 די פערוואלטונג.

אלע דארפען וויסען!
צום זומער-סעזאן בעקומט איהר
רעשטען
פון די בעסטע קוואליטעטען
ביליצער, טאמאשאווער און אנדערע נייעסט-מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען
פאר מענער אויף אנציגער, אויף פאלטענס
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
פאר דאמען אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען
געדענקט דעם אדרעס נור ביי
R. Szczęśliwy
5 נאוואמיעסקא 5 פראנט, II שטאק.

לאמפען
אלער ארט אין די שענסטע און נייעסטע מאדעלען אייגענע אויספארבייטונג, עמפפעהלט דאס רענאמירטע
לאמפען-געשעפט
A. I. Eisner S-cy
פאלודניאווא 25, טעל. 178-74.
ביליגסטע פרייזען. —::— גוטע בעדינגונגען.
פיהרט אויס בעשטעלונגען לויט אויסערגעוועהלטע צייכנונגען.
פיהרט אויס זעמטליכע רעפעראטורען.

SPÓŁKA AKC. DLA MIĘDZYNARODOWEGO TRANSPORTU
SCHENKER i S-KA
w WARSZAWIE
ODDZIAŁ w ŁODZI
וועלכע מיטן ענדע מערץ ד. י. איבערגעטראגען ווערען אויף
211 פיעטריקאווער 211
ספעציעלע עקספארט-אפטיילונג. לאגערן מיט א באהן-באטשניצע.

תורה, מדות און דרך ארץ
ווערט געלערנט אין 7-קלאסיגען מוסטערהאפטען
חדר „תורה ודת"
עם גן-ילדים (פרעבעל-שול)
פלאץ וואלנאשטשי 6 (נייי-שטאט)

שפארען געלד
דורך קויפען רעיעלע סחורה
צו די ביליגסטע פרייזען
לאזט זיך נור ביי דער פירמע
„בארון"
לאדז, נאוואמיעסקא 30, טעל. 210-58
וועלכע איז די איינציגע
ביליגע און רעיעלע קוועלע
פון גוטען קידוש-וויין
ביז די געשמאקסטע פאלעסטינער, אונגארוויינען, ווי אויך אלע סארטען
ליקער, בראנפען'ס און מעהד.

אומגעהויערע יודען־פערפאלגונגען

ווענדעט אן די היטלערישע מאכט

דער דייטשער אינערן־מיניסטער ערקלערט, אז דאס יודישע פערמעגען דארף מען נישט שיצען

יעקב לעשטשינסקי ארעסטירט

בערלין, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

היינט איז אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע ביי דעם באקאנטען עקאנאמיסט יעקב לעשטשינסקי. לעשטשינסקי איז ארעסטירט. ווי מען רעכענט וועט מען איהם ארויסשיקען פון דייטשלאנד.

ווייטערדיגע אנפאלען אויף יודישע געשעפטען

בערלין, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

פון דער גאנצער פראווינץ קומען אן ידיעות וועגען אנפאלען פון די היטלעריסטען אויף יודישע וואוינונג־הייזער. פיל יודישע געשעפטען זענען איינגעשלאגען.

אין קעניגסבערג האבען היטלעריסטען געווארפען א באמבע אויף א יודישער בעקעריי.

אין מאגדעבורג זענען אין אלע יודישע געשעפטען אויסגעהאקט געווארען די שויבען.

פראפ. איינשטיין וויל נישט קומען קיין דייטשלאנד

בערלין, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

אלבערט איינשטיין האט מיטגעטיילט זיינע פריינד אין בערלין, אז ער וועט מעהר קיין דייטשלאנד נישט צוריקקומען.

צי וועט ענגלאנד ארייןלאזען די אנטלאפענע דייטשע יודען

בערלין, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

אין לאנדאנער פארלאמענט איז געקומען צו א דיסקוסיע צוליב אן אינטערפעלאציע, צי ענגלאנד וועט ארייןלאזען די יודען וואס אנטלויפען פון דייטשלאנד.

דער אינערן־מיניסטער האט געענטפערט, אז ס'וועט נישט געמאכט ווערען קיין אונטערשיד צווישען יודען און נישט יודען.

א קאנסערוואטיווער דעפוטאט האט געזאגט, אז מ'דארף נישט ארייןלאזען קיין אויסלענדער קיין ענגלאנד, ווייל ס'זענען פאראן 9 מיליאן ארבייטסלאזע. אויב איהר ווילט האט דער דעפוטאט געזאגט — אז היטלער זאל קומען קיין ענגלאנד, וועט ער קומען.

אינערן־מיניסטער גערינג זאגט, אז ער האט נישט בדעה צו שיצען יודיש פערמעגען

בערלין, 11 (ספ. טעל.)

אויף א היטלערישער פערזאמלונג אין עסען האט מיניסטער גערינג שארף גערעדט וועגען דריי אינטערנאציאנאלען: דעם שווארצען, רויטען און יודישען.

רעדענדיג וועגען די אנפאלען אויף יודישע געשעפטען, האט דער מיניסטער ערקלערט, איך ווארף אפ די פאדערונג, אז די פאליציי זאל שיצען די יודישע הייזער און געוועלבער. מיר לעבען אין אויסערגעוועהנליכע צייטען, אז מ'האט האלץ פאלט שפענער. דאס דייטשע פאלק האט ערוואכט.

ווייטער האט דער מיניסטער ערקלערט, אז ער וועט מיט דער גאנצער ריקזיכט דערשטיקען די סאציאליסטישע פרעסע.

פוילישע מאכט וועט אינטערווענירען

בערלין, 11 (ספ. טעל.)

צום פוילישען גענעראל קאנסול אין בערלין איז געקומען א יודישע דעלעגאציע, וועלכע האט געבעטען שוץ געגען די היטלערישע אנפאלען.

די דעלעגאציע האט אנגעוויזען, אז אויף אלע הייזער אין דער גרענאדיר־שטראסע זענען ארויסגעהאנגען געווארען צעטלען, אז די פוילישע יודען זאלען אין פערלויף פון 24 שעה פערלאזען בערלין, אויב נישט וועט מען זיי אויסשעכטען. ווי מיר דערוויסען זיך, וועט די פוילישע מאכט אינטערווענירען אין דעם ענין.

היטלער — מוסאליני — קאנאוואלעץ

בערלין, 11 (ספ. טעל.) מען דערוויסט זיך איצט, אז ערשט נישט לאנג זענען פארגעקומען פערטרויערליכע אינטערהאנדלונגען פון היטלערס בעפולמעכטיגטע מיט די פארשטעהער פון די איטאליענישע פאשיסטען. די אונטערהאנדלונגען זענען פארגעקומען אין לאקארנא. פון היטלערס זייט איז ארויסגעטרעטען פאן ראזענבערג.

דער לעצטער האט געשאפען א קאנצעפציע וועגען א ליטוויש־אוקראיניש־ווייסרוסישע מלוכה, צו וועלכע ס'וואלטען געהערען געהערען טעריטאריעס, וואס זענען איצט פערנומען פון רוסלאנד און פוילען. אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז אויך אנוועזענד געווען דער שעף פון דער אוקראינישער מיליטער־ארגאניזאציע קאנאוואלעץ, וועלכער האט בעריהרט די פראגע פון שאפען א זעלבסטשטענדיגע אוקראינישע מלוכה.

די יודישע „קאלא" פאדערט נייע וואהלען צו דער לעמבערגער קהלה

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)

די יודישע סיים „קאלא" האט דאנערשטאג אריינגעטראגען אן אינטערפעלאציע צום אינערן־מיניסטער, הלמאי ס'קומען נישט פאר קיין נייע וואהלען צו דער לעמבערגער קהלה.

די קאדענץ פון דער אלטער קהלה־פערוואלטונג האט זיך שוין געענדיגט.

פעלקער־ליגע וועט בעטראכטען די אנקלאגע געגען פוילען

גענף, 11 (ספ. טעל.)

די זיצונג פון ראט פון דער פעלקער־ליגע, וואס איז געווען פאראויסגעזעהען אויף שבת, איז אפגעלייגט געווארען אויף מאנטאג. אויף דער דאזיגער זיצונג וועט בעטראכט ווערען די אנקלאגע פון הויך־קאמיסאר פאר דאנציג געגען דער פוילישער רעגירונג פאר איהר פערשטארקען דעם פלאץ ביי וועסטערפלאטע.

סענאט־קאמיסיע האט שוין אנגענומען

דאס נייע געזעץ וועגען קראנקען־קאסע

ווארשא, 11 (טעלעפאניש)

די סענאט־קאמיסיע פאר סאציאלער שוץ האט דאנערשטאג אנגענומען דעם סיים־געזעץ וועגען פערגרעסערן די הייל־בעדינגונגען אין דער קראנקען־קאסע. דער סענאט האט בלויז אריינגעפיהרט עטליכע אויסבעסערונגען. צווישען אנדערען — אז ארבייטסלאזע מעגען זיך היילען אומזיסט.

אמעריקאנער קאנגרעס האט בעשטעטיגט

די אויסערגעוועהנליכע פולמאכטען פאר'ן פרעזידענט רוזוועלט

וואשינגטאן, 11. (ספ. טעל.) היינט ביי־טאג איז געעפענט געווארען די ספעציעלע אויסער־געוועהנליכע קאנגרעס־סעסיע. עס איז בעהאנדעלט געווארען דער באנק־געזעץ, וועלכער סאנקציאנירט און פערלענגערט אויך ווייטער די אויסערגעוועהנליכע פולמאכטען פון פרעזידענט אין פינאנץ־ און באנק־געביט.

דער דאזיגער געזעץ זעהט פאר די קאנצענטראציע פון גאלד אין די פעדעראל רעזערוו־באנק און דערלויבט דער דאזיגער באנק צו הילף קומען די אנדערע בענק מיט געלט, פאר וועלכען יענע וועלען דארפען צאהלען מיט רעזערוו־אבליגאציעס, וועכסעל־פאפירען און באנק־אקציעס.

געוואלט דערשיסען

דעם עסטרייכישען סאצ.־דעמאקראט דויטש

• • •

ווין, 11. (ספ. טעל.) אין ווינער פאליטישען־קום איז היינט פארגעקומען א גרויס געשלעג צווישען היטלערישע און סאציאל דעמאקראטישע סטודענטען. די היטלעראווצעס האבען אויסגעהאקט די שויבען אין סאציאל־דעמאקראטישען קיאסק און אראפגעריסען דארט די פלאקאטען און מעלדונגען.

די פאליציי האט היינט ארעסטירט א שאפ־שולץ, פאר צורעדען א מיטגליד פון די היטלערישע שטורם־אפטיילונגען ער זאל דערשיסען דעם בעריהמטען פיהרער פון סאציאל־דעמאקראטישען שוץ־בונד ה' יוליוס דויטש.

ערב אנ'איבערקעהרעניש אין עסטרייך

פרינץ אטא זאל ווערען קעניג פון עסטרייך און אונגארן

לאנדאן, 11. (ספ. טעל.) „דיילי העראלד" גיט איבער א סענסאציאנעלע ידיעה, אז עסטרייך געפינט זיך ערב אנ'איבערקעהרעניש, וואס ווערט געפלאנט דורך דעם אנפיהרער פון די קריסטליך־סאציאלע און דעם היימווער־שעף שטארהעמבערג.

דער ציל פון דער איבערקעהרעניש איז אויפצוריכטען די עסטרייכישע מאנארכיע, כדי זיך צו שיצען פון היטלעריזם.

פרינץ אטא זאל פראקלאמירט ווערען אלס קעניג פון עסטרייך און אונגארן דאס אלץ זאל געשעהען מיט דער הסכמה פון מוסאליני.

פון דער אנדערער זייט טיילט מען מיט, אז מוסאליני איז נישט געגען דעם אנשלוס פון דייטשלאנד מיט עסטרייך.

די עסטרייכישע רעגירונג נעהמט אן דיקטאטארישע מיטלען

די רעגירונגס־געביידע אין ווין

דער עסטרייכישער בונדעס־קאנצלער דאלפוס

צו דער פערלאבונג פון מרל.
סאלא זשעזשינסקא
מיט ה' יעקב ראזענבוים
ווינשט א הערצליכען מזל־טוב
נתן הימעל און פרוי

צאהן־ארצטין
J. ROZIN-REICHOWA
האט זיך איבערגעצויגען
אויף 38 זגערזשער 38
(געגענאיבער זגערזשער 15)
נעהמט אן פון 10–2 מיטאג און 4–7 נאכם.
צו לעטשניצע־פרייזען.

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון לונגען־ הארץ־ און סקלעראז־קראנקהייט.
ציגעל־גאס 11. טעל. 126-02
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

פאר גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד־קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 1

פיינע ברילען און בינאקלען
נאר 50 גר. אויף לאגער פערשידענע
ברילען און גלעזער
M. J. HERSZKORN, Śródmiejska 1

ערד=ציטערניש אין לאס=אנזשעלאס

הונדערטער דערהרגעטע און טויזענדער פערוואונדעטע

לאָס-אנזשעלאָס, 11 (ספּ. טעל.) 6 א זייגער אין אָוונד האָט מען אין דער שטאָט דערפיהלט אונטערערדישע שטויסען וועלכע האָבען מיט הפסקות געדויערט אנדערהאַלבען שעה. דער צענטער פון דער ערד-ציטערניש געפינט זיך אין דער געגענד פון לאנג — ביטש. ווענטעס-האנדעלס-קווארטאל איז אינגאנצען פערניכטעט געוואָרען.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) מען מעלדעט פון לאָס-אנזשעלאָס וועגען א גרויסער ערד-ציטערניש וואָס איז פאָרגעקומען אין קאַליפאָרניע. אמייסטען האָבען געליטען די שטעט לאנג-ביטש און קאָמפּטאָן, אין עטליכע שטאָט-טיילען זענען ענטשטאנען שרפות. אויך אין לאָס-אנזשעלאָס זענען פערניכטעט געוואָרען פיל הייזער. אין געביט וואו ס'איז פאָרגעקומען די ערד-ציטערניש זענען אָפּגעפאָהרען 100 דאָקטוירים און געהילפס-פערזאָנאל. אויך 625 מאַטראָזען פון די קריגס-שיפען האָבען געאיילט צו הילף.

אין לאנג-ביטש איז איינגעפאלען א שול-בנין, בעת דאָרט זענען פאָרגעקומען די לעקציעס, עטליכע צעהנדליג שילער זענען אומגעקומען, אויך אין טעאטער זענען אומגעקומען פיל פערזאָנען.

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) בעת דער ערד-ציטערניש אין קאַליפאָרניע זענען אומגעקומען עטליכע הונדערט מענשען, די צאָהל פערוואונדעטע בעטרעפט 2500. די שטאָט-לאנג-ביטש איז איין חורבה, די גרויסע נאפט-גרובען אין לאנג-ביטש ברענען.

ס'האָבען שטארק געליטען די ערטער סאנטא בארבארא, סאן דיעגא און סאן פעזרא.

לאָס-אנזשעלאָס, 11 (ספּ. טעל.) ביז איצט זענען רעגיסטרירט געוואָרען 150 טויטע און 4150 פערוואונדעטע.

לאָס-אנזשעלאָס, 11 (ספּ. טעל.) פּרעזידענט רוזוועלט האָט בעפוילען אויסצושיקען הילף אין די ערטער, וואו ס'איז פאָרגעקומען די ערד-ציטערניש, די בעקאַנטע מיליאָנען-קאָלאָניע אין לאנג-ביטש איז פערניכטעט. די שאָדענס בעטרעפען פיל מיליאָנען דאָלארען.

שטרייק אין ווארשעווער מאגיסטראט

אלע בעאמטע האבען אפגעשטעלט די ארבייט

וואַרשא, 11 (טעלעפאָניש)

אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון דער פערשטענדיגונגס-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פון די שטאָטישע ארבייטער און אָנגעשטעלטע, האָט זיך אָנגעהויבען א שטרייק אין אלע אָפּטיילונגען פון מאגיסטראט. א סך בעאמטע וועלכע האָבען נישט געוואוסט וועגען שטרייק-בעשלוס, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען ביינאכט, זענען אין דער פריה געקומען צו דער ארבייט. אָבער באלד ווי זיי זענען געוואויר געוואָרען, אז עס איז א שטרייק, האָבען זיי געוואָרפען די ארבייט. אויך די וואָזשנעס זענען צוגעשטאנען צום שטרייק און געשלאָסען די ביוראָס. עס זענען בלויז געבליבען ביי דער ארבייט דיזשורען אין די שפּיטאָלען, ביי די פייערלעשער, שטייער-אָפּטיילונג און אין דער ביוראָ אויף צו שטעמפּלען די טעאטער-בילעטען.

נעכטען אין דער פריה האָט דער טעאטער-פּלאץ מיט זיך פאָרגעשטעלט אַן איינגענאַרטיג בילד דער גאנצער פּלאץ איז געווען פיל מיט שטרייקענדיגע מאגיסטראט-בעאמטע, פון וועלכע א סך האָבען געטראָגען אונטער'ן אָרעם פּעקלעך מיט פריהשטיק. באלד איז אָנגעקומען פּאָליציי און אויפגעפאָדערט די שטרייקענדיגע זיך פונאנדערצוגיין.

דער שטרייק איז א פולשטענדיגער. עס בעטייליגען זיך אין איהם אלע אָהן אויסנאָהם פעראיינען פון שטאָטישע ארבייטער און אָנגעשטעלטע. אויב דער שטרייק וועט זיך פערציהען, דאַרף מען רעכענען, אז זיי וועלען זיך אויך אָפּשטעלען די טראַמוואַיען, וואַסער-לייטונג און גאַז-אנשטאַלט.

א פארוואורף פאר רייכט בע-שטראפען אנ'אנטיסעמיט

מאָסקווע, (יט"א) די אויספאָרשונגס-אָרגאַנען, די ריכטער און די מיליץ בעגעהט זיך צו מילד מיט כוליגאנעס און אנטיסעמיטען, איז ערקלערט געוואָרען אויף דער פּלענאר זיצונג פון מאָסקווער ריכטער, פּראָקוראָרען און מיליץ-טוער, וואָס איז דאָ אָפּגעהאַלטען געוואָרען. אלס ביישפּיל פון דער מילדער בעציהונג צו אזעלכע פערשוינען, איז אויך געבראַכט געוואָרען א פאַל פון איינעם איוואַשענקאָ, וועלכער האָט פאָרגעדיג אין טראַמוואַי-וואַגאָן, מיט די געמיינסטע ווערטער זיך פונאנדערגערעדט וועגען דער „יודישער חוצפה", וואָס ערלויבט זיך צו רעדען יודיש אין „זיין" מאָסקווע.

דער ריכטער פון געהעריגען ראַיאָן האָט פערורטיילט דעם אנטיסעמיט צו דריי חדשים צוואנגס-ארבייט בתנאי, דאָס פּלענום האָט געפונען אזא מילדען אורטייל פאר אונדערלאָזבאר און האָט אויפגעפאָדערט די ריכטער אָנצווענדען געגען פערשוינען, וואָס וועקען נאַציאָנאַלען האָס פיל שטרענגערע מיטלען.

אנטיסעמיטיזם - אנ'ערשיינונג פון אלגעמיינער רעאקציע

שטעלונג פון פ.פ.ס. אין דער פראגע פון אנטיסעמיטיזם

אונטער'ן קעפּעל „דאָס פּראָבלעם פון אַנטיסעמיטיזם" שרייבט מיעטשיסלאוו ניעדזיאַלקאָווסקי אין „ראָבאָטניק", אָנקניפּענדיג צו דער פּאָלעמיק, וואָס איז ענטשטאַנען אין דער וואַרשאַווער פּרעסע נאָך דעם. ליבערמאַנס רעדע אין סיים.

„אַלעמיזירען ביי דער איינציגער אַרגינער „קאָמפּאַניע", שרייבט ער, האָב איך קיין שום חשק נישט, וואָרעם דער פאָרוואורף פון „אַנטיסעמיטיזם" געווענדט אויפ'ן אַדרעס פון דער פּוילישער סאָציאַליסטישער בעוועגונג איז אַ צו לעכערליכער פאָרוואורף, אַז מ'זאָל וועגען איהם קאָנען שרייבען און רעדען ערנסט... די פּויליש-סאָציאַליסטישע פּאַרטיי פערשטעהט, אַז אַנטיסעמיטיזם איז זעלטען אַ ערשיינונג „אַליין אין זיך" און טרעט צו[...] געווענליך

אַרויס אויף דער סצענע, ווי אַ סימפּטאָם און רעזולטאַט פון אַלגעמיין-רעאַקציאָנערע שטרעמונגען; און אונזער היסטאָרישער עפּאָכע איז ער איינער פון די רעזולטאַטען פון פאַשיזם. דער קאַמף פון סאָציאַליזם געגען פאַשיזם, נאַציאָנאַליזם, מיליטאַריזם בעדייט שוין ממילא אויך אַרום דעם קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם...

די פּאָליטיק פון די יודישע בירגערליכע קרייזען אין פּוילען — חוץ גרינבוימס גרופּע — איז איצט געווען די פּאָליטיק פון עקסטרעמסטען אָפּאָרטוניזם לגבי דעם סאַנאַציאָנישען רעזשים, אָנגענומענדיג אָפּטמאָל גראָטעסק-פאָרמען, ווי אין פאַל פון דער פּובליציסטישער „טעטיגקייט" פון „נאַש פּשעגלאָנד", וואָס איילט ביי יעדער געלעגענהייט דער סאַנאַציע צו הילף — איך ווייס נישט — אַ געבעטענער צי אַ נישט-געבעטענער.

„מיר שאַנעווען נאַטירליך נישט און וועלען נישט שאַנעווען די רעאַקציאָנערע ראָלע פון די יודישע בירגערליכע פּאָליטיקער אין לעבען פון פּוילען. דאָס וואָס עמיצער געהערט צו אַ נאַציאָנאַלער מינדערהייט, בעפרייט איהם אַבסאָלוט נאָך נישט פון דער אחריות פאַר רעאַקציאָנערע האַנדלונג אין אַלגעמיין-געזעלשאַפטליכע און אַלגעמיין-פּאָליטישע פראַגען".

איבערגייענדיג צו דער פראַגע וועגען אויטאָנאָמיע אין די הויכשולען, וואָס צוליב דעם איז אַנטשטאַנען די פּאָלעמיק אין דער פּרעסע, שרייבט ניעדזיאַלקאָווסקי, אַז מ'קען די אויטאָנאָמיע-פראַגע נישט אָפּהענגיג מאַכען דערפון, צי אין געגעבענעם מאָמענט אין די מעהרהייט סטודענטען און פּראָפעסאָרען ענדעקעס אָדער נישט.

„אָט פאַרוואָס איך קען נישט פערשטיין די בעוואָרגענישען, וואָס עס האָבען צו ליבע מאַנס רעדע געמאַכט איינציגע בונדישע פּובליציסטען... פאַרוואָס האָט דען. ליבערמאַן נישט געשטאַרעלט די אַנטיסעמיטישע אינצידענטען אין די הויכשולען? ווייל די פּאַרטיי, וואָס אין איהר נאָמען האָט ליבערמאַן גערעדט, האָט שוין 10 מאָל די זעלבע אינצידענטען עפענטליך געשטאַרעלט. איך וואָלט פונקט אַזוי געקענט נעהמען אויפ'ן אַפּעראַציע-טיש וועלכען עס-אין אַרטיקעל, למשל, פון דער „פאָלקס-צייטונג" וועגען ציוניזם און אויפווייזען „שוואַרץ אויף ווייס", אַז אָט דער אַרטיקעל בעקעמפט „צו ווייניג" די סאַנאַציע.

דריטער פרוב פון אנ'אטענטאט אויף רוזוועלט'ן

זאנגארא פערמשפט צום טויט

ניו-יאָרק, 11 (ספּ. טעל.)

מען האָט ווידער ענטדעקט א טייוועל-מאשין אין א פּעקעל, געשיקט אויפ'ן אדרעס פון פּרעזידענט רוזוועלט.

מיאַמי, 11 (ספּ. טעל.)

זאנגארא איז פערמשפט געוואָרען צום טויט. ער וועט אומקומען אויף דער עלעקטרישער שטוהל.

8=שעה'דיגער ארבייטס - טאג

מוז אונבעדינגט אפגעהיט ווערען

וואַרשא, 11. (טעלעפאָניש) דער פאַבריקאַנט פון טאָרן סאַמבאַר איז דורכ'ן דאַטיגען געריכט בעשטראָפט געוואָרען אויף אַ סומע פון 200 זל. ווייל אין זיין פאַבריק האָט מען געאַרבייט מעהר, ווי 8 שעה אַ טאָג. דער פאַבריקאַנט האָט אַפּעלירט, אָבער דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם אורטייל בעשטעטיגט, ער האָט דאַן אָנגעגעבען א קאַסאַציע אין העכסטען געריכט.

דאָנערשטאָג האָט דאָס העכסטע געריכט בע[...] טראַכט דעם פּראָצעס. דער פערטיידיגער פון פאַבריקאַנט האָט געטענהט, אַז אין אלגעמיין איז אין דער פאַבריק אָפּגעהיט געוואָרען דער 8-שעה[...]ער ארבייטס-טאָג. נישט מעהר, ער האָט זיך אַמאָל געטראָפען, אַז די אַרבייטער זענען געווען בעשעפטיגט אַביסעל לענגער.

דאָס העכסטע געריכט האָט אויך בעשטעטיגט די שטראָף אויפ'ן פאַבריקאַנט און די מאָטיווען [...] געזאָגט, אַז דער 8-שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג און די 46-שעה'דיגע אַרבייטס-וואָך מוזען שטרענג אָפּגעהיטען ווערען.

שטורמישע דעמאנסטראציעס פון אקאדעמיקער אין לעמבערג

מ'ווארפט פלעשער און שפיי-קעסטלעך פון די פענסטער

לעמבערג, 11. (טעלעפאָניש) 7 אָוונט האָט אַ גרופּע סטודענטען זיך בעוויזען ביי איינער פון די גאַסען, וואָס פיהרען צו דער טורמע אין דאָרטען פאָרמירט אַ דעמאָנסטראַציע, וואָס איז אָוועק אין דער ריכטונג צו דער טורמע. די פּאָליציי האָט די סטודענטען פונאַנדערגעטריבען. דערביי זענען 4 סטודענטען אַרעסטירט געוואָרען. אַביסעל שפּעטער האָבען זיך די סטודענטען בעוויזען אויפ'ן אַקאַדעמישען פּלאַץ און דאָרט ווידער פאָרמירט אַ דעמאָנסטראַציע, צו וועלכער עס איז אויך צוגעשטאַנען אַן עולם פון עטליכע הונדערט מאַן נישט-סטודענטען. די פּאָליציי האָט אָנגעהויבען די דעמאָנסטראַנטען פונאַנדערצוטרייבען.

אַ טייל פון די סטודענטען זענען דאַן אַוועק צום אַקאַדעמישען הויז. ווען די פּאָליציי האָט די דאָרטיגע סטודענטען אָנגעהויבען אויסלעגיטימירען, האָט מען פון די פענסטער אָנגעהויבען וואַרפען פלעשער און שפּיי-קעסטלעך, פון וועלכע 3 פּאָליציאַנטען זענען פערוואונדעט געוואָרען. איינער פון זיי איז אָנגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. אויפ'ן אָרט פון די געשעהענישען איז באַלד אָנגעקומען דער רעקטאָר גלח גערסטמאַן און דער פּראָרעקטאָר פּראָפ. קאָשעמעניעווסקי און אַ רייה פאַרשטעהער פון דער גייסטליכער און פּאָליציי — מאַכט. די ערשטע זענען אַריין אין אַקאַדעמישען הויז דער רעקטאָר און דער פּראָרעקטאָר און נאָך זיי — די פאַרשטעהער פון דער מאַכט. ס'איז אויפ'ן אָרט אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַן אויספאָרשונג, נאָכ'ן געוואָרפען געוואָרען די פלעשער און שפּיי-קעסטלעך, פון וועלכע פענסטער עס זענען אַראָפּ-לעך. אַלע אָנוועזענדיגע סטודענטען זענען אויסלעגיטימירט געוואָרען און די, וועלכע וואויגען נישט דאָרט זענען בעזייטיגט געוואָרען.

דער רעקטאָר און פּראָרעקטאָר האָבען גענומען אויף זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט, אַז די עפענטליכע רוה וועט מעהר נישט געשטערט ווערען.

וויכטיגע רעדע פון ענגלישען קאלאניאל-מיניסטער וועגען דער פאליטיק אין א"י

לאָנדאָן, (י.ט.א.) אונטער'ן פאָרזיץ פון דזשעמס ראָטשילד איז דאָ אָפּגעהאַלטען געוואָרען א פערזאַמלונג פון „ענגלא פּאַלעסטיין-קלוב", אויף וועלכער עס איז ארויסגעטרעטען מיט א גרויסער רעדע דער ענגלישער קאָלאָניאַל-מיניסטער סער קונלייף ליסטער.

דער מיניסטער האָט געשילדערט די איצטיגע ווירטשאַפטליכע לאַגע אין א"י און פעסטגעשטעלט, אַז נישט נאָר רעלאַטיוו, אין פערגלייך מיט אַנדערע לענדער, וועלכע ליידען פון וועלט-קריזיס, נאָר אויך אַבסאָלוט האָט ארץ-ישראל בעדייטענד פּראָספּערירט.

ווען אַנדערע לענדער וואָלטען געהאַט פאר זיך אַזאַ זיכערע צוקונפט ווי ארץ-ישראל, האָט דער מיניסטער ווייטער געזאָגט, וואָלט איצט אויסגעזעהן פיל אַנדערש. סער קונלייף ליסטער האָט מיטגעטיילט, אַז ער איז געוואונען געוואָרען פאר די ציוניסטישע אידעאַלען א דאַנק דעם לאָרד באַלפור.

סער קונלייף ליסטער האָט אונטערגעשטראָכען, דאָס ער איז ענטשלאָסען צו פערווירקליכען די א"י-פּאָליטיק נישט מיט ווערטער, נאָר מיט טאַטען, אונטערשטרייכענדיג די נויטווענדיגקייט פון אַ ווירטשאַפטליכער יודיש-אַראַבישער צוזאַמענאַרבייט, וואָס וועט העלפען צו בעזייטיגען די געגענזייטיגע פּאָליטישע מיספערשטענדנישען.

מיט אַ גרויסער רעדע איז אויך אַרויסגעטרעטען דאַן. וועדזשוואוד, וועלכער האָט בעריהרט די לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד און האָט אויסגעדריקט די האָפנונג, דאָס די פערפאָלגטע יודען פון דייטשלאַנד וועלען פרייגדליך אויפגענומען ווערען אין ענגלאַנד און די ענגלישע יודען וועלען העלפען זייערע שוועסטער-געפרובטע ברידער. דזשעמס ראָטשילד האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער וויכטיגקייט פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין עבר-הירדן, וואָס עס איז אויך בעטאָנט געוואָרען דורך פּרעזידענט סאָקאָלאָוו, פּראָפ. בראָדעצקי און לאָרד מעלטשעט.

א געזיכערטע פרנסה
איך זוך א שותף
צו אנ'איינגעפיהרט געשעפט מיט א קאַפּיטאַל ביז 10000 זל. געזיכערט פּערדיענסט. צו ערפאַהרען פּאַפּירניק, קאַמיענא 12

א הארציגען מזל-טוב ווינטש איך מיינע ליבע פריינד
ה' יאקוב צווילליך און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבע שוועסטער און שוועגערין
פרל. נינקא ספאקאינא
מיט ה' קובא סעגאל
און דעם יונגען פּאָר א גליקליך צוזאַמענלעבען.
סאַלעק גרינבערג.

דער שאטען

פון אלוועלטליכען קריזיס

ווער וואלט געווען געגלויבט, אז אזא לאזונג זאל מעגליך זיין: „אנטלויפט פונם דאלאר". פונם דאלאר! פון דער בעסטער וואלוטע אין דער וועלט, פון דער וואלוטע פון א לאנד, געגען וועלכען די גאנצע וועלט איז א בעל-חוב, א גרויסער און דאס גאר א גרויסער.

ווען איראפא זאל אפצאהלען נאר א קליינעם טייל פון די חובות קיין אמעריקא, וואלטען די קעלערס פון די אמעריקאנער באנקען, אין וועלכע עס ליגט בעהאלטען דער אומשעצבארער אוצר דאס גאלד, געווארען גאר קליין...

ווען!... אבער ערשטענס, צאהלט נישט איראפא און צווייטענס, קאן זי נישט צאהלען אין גאלד.

און דא טאקע ליגט די טיפע סיבה פון אלגעמיינעם ווירטשאפטליכען קריזיס אין דער וועלט און צום טייל טאקע פון דעם איצטיגען באנק-קריזיס אין אמעריקא.

דער גאלד-פאראט אין דער וועלט איז א בעשרענקטער, צוליב דעם מוז מען אינטערנאציאנאלע פערפליכטונגען צאהלען אין סחורות און אין פראדוקטען.

פראדוקטען וואלט איראפא ארייננעפיהרט קיין אמעריקא און מיט זיי בעצאהלט, וואס וואלט אבער דאן געשעהען מיט דער אמעריקאנער פראדוקציע, מיט די אמעריקאנישע פאבריקען און מיט די אמעריקאנישע ארבייטער? דאס וואלט דאך דעם ווירטשאפטליכען קריזיס נאך מעהר פערטיפט. וואלט אבער איראפא ארויסגעפיהרט גאלד קיין אמעריקא, וואלט דאס געהאט אלס פועל-יוצא נישט נאר א וואלוטארישען כאאס אין איראפא, נאר אויך א געוואלדיגען שטורץ פון אלע קרייזען און אן'אומבעהויערליכע קאנקורענץ פון די איראפעאישע סחורות אויף די וועלט-מערק.

א פערפישופטער קרייז. אן'אלט ליד פון די סבות פון וועלט-קריזיס.

נישט דאס זוכען מיר דא אויסען. מיר דערמאהנען וועגען דעם נאר כדי אנצוווייזען אויף דעם ענגען צוזאמענהאנג צווישען דעם שארפען באנק-קריזיס און צווישען דעם כראנישען ווירטשאפטליכען קריזיס אין דער וועלט, כדי אונטערצושטרייכען דעם פאקט, אז דאס אנזאמלען פון די גרעסטע אוצרות, פון די גרעסטע גאלד-פאראטען איז פאר קיין לאנד נישט קיין געניגענדע גאראנטיע פאר וואוילשטאנד און נארמאלער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג.

די געגענזייטיגע אבהענגיגקייט פון דער וועלט מוז צווינגען אלע לענדער צו א סאלידארער הילפס-אקציע. עס איז פונקט ווי ביי אן'עפידעמישער קראנקהייט. דער רייכער קאן זיך ערלויבען אויף טייערע מעדיצינען און גוטע דאקטוירים, אבער ווען דער קוואל פון דער עפידעמיע ווערט נישט פערשטאפט, איז קיינער אויף לאנג נישט זיכער מיט'ן לעבען, אויך דער רייכער נישט.

בלייבענדיג ביי דעם משל מוז מען אבער פערשטעהן: לעת עתה איז אמעריקא רייך.

די נערוועזיטעט וואס האט ארומגעכאפט אין די לעצטע טעג מיט פחד וועגען דאלאר, איז געווען זעהר גרויס. ערשטענס זענען די מייסטע איראפעאישע וואלוטעס אפהענגיג פון קורס פון דאלאר, ווייל די דעקונג פון זייער וואלוטעס שטיצט זיך אין א גרויסער מאס אויף דעם דאלאר-פאראט. ביי אונז אין פוילען איז צוליב דעם בעשלוס פון „באנק פאלסקי" איבערצוגעהען אין ריינער גאלד-דעקונג די סכנה אמקלענסטען. אבער דער אינטערעס פארן דאלאר ביי אונז שטאמט דערפון וואס מיר האבען אין פערקעהר א גרויסע צאהל דאלארען און ביי א סך געשעפטען בענוצט מען זיך מיטן דאלאר אלס רעכנונגס-וואלוטע אזוי, אז מען דריקט זיך אפט ביי אונז אויס, מיר האבען א דאפעלטע וואלוטע, זלאטעס און דאלארען.

די נערוועזיטעט איז געוועזן פערשטענדליך. אבער נישט בעגרינדעט, ווייל — ווי געזאגט — איז אמעריקא רייך גענוג.

דער היינטיגער שטאנד פון גאלד-פאראט אין אמעריקא מאכט אויס אנ'ערך פון 4 א האלב מיליארד דאלאר אין גאלד. דאס איז אנ'ערך א דריטעל פון גאלד-פאראט פון דער גאנצער וועלט. אויס'ן סמך פון דעם גאלד-פאראט און ווען עס זאל נאך א האלבער מיליארד אדער א מיליארד דאלאר אפפליסען פון אמעריקא עקזיסטירט נאך בסדר א גענוגענדע גאלד-דעקונג פאר דעם אמעריקאנישען פאפיר-געלד-אומלויף.

דער קריזיס פון די אמעריקאנער באנקען איז א סיגנאל פון אלגעמיינעם ווירטשאפטליכען קריזיס אין דער וועלט און אין אמעריקא. געוואלדיגע קרעדיטען פון די באנקען זענען לעת עתה געבליבען שטעקען אין פערשידענע אונטערנעהמונגען, ווי מען רופט עס, איז פערפרוירען געווארען. דאס האט דעם אמעריקאנער שפארער, וועלכער האט זיינע איינלאגען ליגען אין דער באנק, נערוועז געמאכט און ארויסגערופען „א ראן" אויף די באנקען יעדער האט פערלאנגט צוריק זיינע שפאר-איינלאגען.

אין ערגעץ אין דער וועלט איז נישט פאראהאן קיין באנק, זאל עס זיין די גרעסטע, וועלכע זאל קאנען אויסהאלטען אזא ראן פון אלע שפאר-איינלעגער. די באנקען נעמען אויף שפאר-איינלאגען כדי מיט זיי געשעפטען צו מאכען און נישט זיי צו האלטען פאר יעדען מאמענט. דער מאראטאריום פאר די באנקען אין אמעריקא האט געהאט דעם צוועק צו שאפען בערוהיגונג.

דעם דאלאר אומיטעלבאר דראהט נישט קיין שום סכנה. די בערוהיגונג האט זיך אויך געמאכט בעמערקבאר ביי אונז. אין פאך-קרייזען האט מען אין ערשטען מאמענט פערשטאנען, אז די לאגע אין אמעריקא איז נישט אזעלכע, אז אמעריקא זאל זיין געצוואונגען צו א אינפלאציע פון דאלאר.

די פראגע פון גאלד-דעקונג פאר'ן דאלאר הענגט אפ פון דעם פינאנץ-פלאן פון דער אמעריקאנער רעגירונג. זי קאן וועלען ווי ענגלאנד האט דאס געטון — אפזאגען זיך פון גאלד-פאריטעט, עס הענגט אלזא אפ פון איהר ווילען, פון איהר פלאן. לעת עתה פון די ערקלערונגען פון מאסגעבענדע אמעריקאנער פאקטארען איז שוין קלאהר, אז די אמעריקאנישע רעגירונג וועט און וויל די גאלד-פאריטעט פון דאלאר ערהאלטען.

אבער ווי לאנג וועט זי דאס וועלען, ווי לאנג וועט זי דאס קענען?

היינט די פראגע שטעלען הייסט אין מיטען פון אלגעמיינער בערוהיגונג, ווארפען א שאטען פון אונרוהע.

דער שאטען בעציהט זיך נישט אויף דער פינאנץ-לאגע פון אמעריקא און נישט אויף דער גאלד-דעקונג פונ'ם דאלאר.

דאס איז דער שאטען פון א וועלטליכען ווירטשאפטליכען קריזיס.

ד״ר א. אינזלער.

שווער צו לעבען די יודען אין דייטשלאנד

אין דער אטמאספער פון שטענדיגער אונזיכערקייט

די אנטיסעמיטישע אגיטאציע פון די היטלער-ראוצעס געהט איבער אין אפענע כוליגאנישע מעשים. די פאלען פון שלאגען יודען, ראבעווען יודישע געשעפטען מעהרען זיך מיט יעדען טאג סיי אין בערלין, סיי אין אנדערע ערטער פון דייטשלאנד. צווישען די דייטשע יודען וואקסט די פאניק-שטימונג, דער דראנג צו אנטלויפען און זיך אויסבעהאלטען פאר די מעגליכע אנפאלען און רעפרעסיעס. פיל יודען זענען שוין אנטלאפען אין אנדערע לענדער. א פוילישע צייטונג האט געהאט א שמועס מיט איינעם פון די אנטלאפענע יודען. אויף דער פראגע פון זשורנאליסט: „אלזא מיר האבען פאגראמען אין דייטשלאנד?" האט דער יוד געענטפערט:

— קיין אייגענטליכע פאגראמען איז נאך נישטא. עס זענען פעראן וואבונגס-סיגנאלען, עס איז פשוט נישט אנגענעהם צו גיין איבער דער גאס, ווען מען האט א סעמיטישען אויסזעהן. נישט ווי, נישט ווען קאן צו אייך צוגיין א פערשוין אין א ברוין העמדעל און א געשריי טון „פארט מיט די יודען".

מען דארף וויסען, אז די הויפט-אגיטאציע אין דייטשלאנד איז געווענדט געגען די מזרח-יודען, וואס דאס איז נאטירליך א גאנץ רעלאטיווע בעגריף. אסט-יודע איז יעדער יוד, וועלכען מען וויל אין דעם מאמענט בעפאלען און פראוואצירען. אלץ אפטער קומען פאר טערארר-אקטען לגבי די יודען. הגם די אנפאלען האבען נישט אזעלכע מאסשטאב, ווי דאס טעגליכע מארדעווען פון קאמוניסטען, שאפען זיי דאך אן'אטמאספערע פון אונזיכערקייט, אין וועלכער עס איז שווער צו לעבען.

אט א שטיקעל א בילדעל, וואס איז געווען כאראקטעריסטיש אין דער צייט פון די וואהלען. היטלעריסטישע אגיטאטארען זאמלען געלד אויף וואהל-צוועקען. זיי פלעגען צוגיין אומישנע צו די יודישע פערביינגייער און קלאפען מיט דער פושקע אונטער דער נאז, אנגענעהמענדיג דערביי, א דראהענדיגע שטעלונג. זאל ארבא עמיצער פרובען נישט אריינווארפען אין דער פושקע, איז ער נישט זיכער געווען מיט'ן לעבען.

דער גרעסטער טייל האט ווירקליך געמוזט געבען נדבות אויפ'ן היטלעריסטישען וואהל-פאנד. אנדערע די רעוויזיע פון די יודישע געסט, וואס גייען אויף א באל, בלומרשט צו זעהן, צי דער קאסטיום ענטשפרעכט די פארערונגען פון מאראל. איצט זענען געקומען ערגערע זאכען. בלוטיגע אנפאלען, רויבעריען שלאגען יודען א. אז. וו.

וועגען מאסען-אנטלויפען פון די יודען קיין אויסלאנד האט דער דערמאנטער יוד געזאגט:

אנגעהויבען זיך האט עס באלד אין ערשטען טאג ווי היטלער האט איבערגענומען די מאכט, ווען די סאמע פארזיכטיגע האבען אנגעהויבען ארויס צופאהרען קיין אויסלאנד. אין דער צייט פון די וואהלען האט זיך אנגעהויבען אן'אמת'ע וואנדערונג נישט בלויז פון יודען, נאר פון ליבעראלע און אפאזיציאנעלע טוער. די עמיגראציע איז געווענדעט אין דער ערשטער רייה קיין פראנקרייך און אין דער שווייץ. ערשטענס, איז דאס נעהנטער. וואס אנבעלאנגט אנדערע לענדער, דער עיקר פוילען, האבען מיר נישט געהאט די זיכערקייט, צי דא וועט זיין בעסער. די ליבעראלע פרעסע פלעגט דאך אפט שרייבען וועגען פאגראמען אין פוילען. ערשט מיינע קרובים, צו וועלכע איך האב זיך געווענדעט, האבען מיר אויפגעקלערט, אז דא איז די לאגע א זיכערע און ווירקליך, אין די לעצטע טעג האט זיך פערשטארקט דער אימיגראציע-באוועגונג קיין פוילען. אין פוילישען קאנסולאט איז דא זעהר פיל ארבייט מיט פעסער און וויזעס. די בעוועגונג וועט אלע מאל ווערען שטארקער, ווייל ס'איז שווער צו פערלאזען די היים כאפ-לאפ. מען מוז דאך אלע ליקווידירען און דאס פערנעהמט צייט.

דער איינהייטליכער ארבייטער-פראנט

קאמינטערן לייגט פאר צו צוטרעטען צו א געמיינזאמער אקציע צום קאמף געגען פאשיזם

צווישען די ארבייטער פון פיל לענדער האט זיך שוין פון לאנג געפיהלט די דרינגענדע נויטווענדיגקייט אפצושטעלען דעם ברידער-קאמף אין די אייגענע רייהען. דער טריומף פון פאשיזם, בעזונדערס אין דייטשלאנד, האט די זאך געמאכט פאר א פראגע פון לעבען און טויט. עס האלט דעריבער טאקע דערביי, אז עס זאל געשלאסען ווערען א געמיינזאמער קאמפס-פראנט צווישען די כוחות אין דער ארבייטער-בעוועגונג, וועלכע האבען זיך ביז איצט מערדערליך בעקעמפט, צווישען די קאמוניסטען און די סאציאליסטען.

דאס ביורא פון צווייטען (סאציאליסטישען) אינטערנאציאנאל האט זיך געהאט געווענדעט מיט אנ'אויפרוף וועגען דער נויטווענדיגקייט פון אן איינהייטליכען פראנט פון די ארבייטער. איצט האט דער קאמוניסטישער אינטערנאציאנאל אויפ'ן אויפרוף געענטפערט. דער קאמינטערן, פערהיפענדיג זיך אויף דער לאגע, וואס האט זיך געשאפען אין דייטשלאנד, ערקלערט, אז ער איז גרייט צו מאכען נאך איין פרוב צו ברענגען צו אנ'איינהייטליכען פראנט פון די ארבייטער דורך דער פערמיטלונג פון די סאציאליסטישע פארטייען.

דער קאמינטערן ווייזט אן, אז צוליב די בעזונדערע בעדינגונגען אין די בעזונדערע לענדער און צוליב די ספעציפישע פערהעלטעניסען, וואס הערשען לגבי די קאנקרעטע אויפגאבען, דארפען געשלאסען ווערען בעזונדערע אפמאכען, אין די ראהמען פון די איינצעלנע לענדער. דער קאמינטערן לייגט דעריבער פאר די קאמוניסטישע פארטייען אין די בעזונדערע לענדער זיך צו ווענדען צו די אנפיהרענדע אינסטאנצען פון די סאציאליסטישע פארטייען מכוח געמיינזאמע אקציעס געגען פאשיזם און געגען דעם אנגריף פון קאפיטאל. אבער די אונטערהאנדלונגען דארפען שטענדיג געפיהרט ווערען אויפ'ן באדען פון א קאנקרעטען פראגראם פון א געמיינזאמער אקציע.

אלס געמיינזאמען פראגראם פון דער אקציע לייגט פאר דער קאמינטערן צו ארגאניזירען שוץ-אקציעס געגען פאשיזם אויף אלע געביטען פון עפענטליכען לעבען: פאליטישען, פראפעסיאנעלען, קאאפעראטיווען, ווייטער ארגאניזירען געמיינזאמע אקציעס אין שוץ פון אלע ארבייטער-ארגאניזאציעס, פון פרעסע-פרייהייט, פרייהייט פון פערזאמלונגען, דעמאקראטיע און שטרייקען. עס דארף ארגאניזירט ווערען א געמיינזאמער שוץ געגען די אנפאלען פון די פאשיסטישע באנדעס. מען דארף שאפען אקציע-קאמיטעטען אין די פאבריקען און אין די ארבייטער-קווארטאלען, אז דארף געשאפען ווערען א געמיינזאמער ארבייטער-זעלבסטשוץ.

ווייטער לייגט פאר דער קאמינטערן, אז די קאמוניסטען און די סאציאליסטען זאלען געמיינזאם ארגאניזירען פראטעסט-ארויסטרעטונגען און אקציעס, ווי מיטינגען, דעמאנסטראציעס און שטרייקען געגען פערקלענערען די לוינען און געגען פערערגערען די ארבייטס-בעדינגונגען פון די ארבייטער, געגען די אטענטאטען אויף די סאציאלע ערובערונגען פון די ארבייטער, געגען אפשאפען די אונטערשטיצונגען פאר די ארבייטסלאזע, געגען רעדוצירען ארבייטער.

אויב די סאציאליסטען וועלען די פארשלאגען אננעהמען, וועט דער קאמינטערן בעפעהלען זיינע פארטייען, אז אויף דער צייט פון דער געמיינזאמער אקציע זאלען אפגעשטעלט ווערען אלע פיינדליכע ארויסטריטען געגען די סאציאליסטען. אבער געגען די אלע, וואס וועלען אין גאנג פון געמיינזאמען קאמף ברעכען די בעדינגונגען פון איינהייטליכען פראנט וועלען אונטערגענומען ווערען ריקזיכטסלאזע האנדלונגען, זיי וועלען ערקלערט ווערען אלס שטרייק-ברעכער און געגען זיי וועט דער קאמינטערן ארויסטרעטען מיט דער גאנצער קראפט.

צום סוף פאדערט אויף דער קאמינטערן די קאמוניסטישע פארטייען זיי זאלען נישט ווארטען אויף די רעזולטאטען פון די אונטערהאנדלונגען און זאלען שוין צוטרעטען צו ארגאניזירען דעם געמיינזאמען קאמף פון ארבייטער-קלאס פון אלע ריכטונגען.

די ווענדונג פון קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל איז אין די קרייזען פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל אויפגענומען געווארען מיט צופרידענהייט. אמת, עס ווערט אנגעוויזען אויף איניגע שארפע זייטען, א שטיגער, דער אומשטאנד, וואס דער קאמינטערן איז געגען א פריהערדיגען וואפען-שטילשטאנד צווישען די פארטייען פון די ביידע אינטערנאציאנאלען, בעוואונדערונג רופט ארויס דער פארשלאג צוצוטרעטען צו ארגאניזירען דעם איינהייטליכען פראנט נאך איידער עס איז געקומען צו א פערשטענדיגונג צווישען די בעזונדערע פארטייען.

ס'ווערט אבער אנגעוויזען, אז די איצטיגע ווענדונג פון קאמינטערן איז אויסגעהאלטען פון א גאנץ אנדערען טאן ווי די פריהערדיגע און שאפט א באזע פאר פערשטענדיגונג, וועלכע וועט אפשר זיכער פארקומען.

אמעריקא אין די טעג פון דער דאלאר-בהלה

ווי אזוי פאהרט מען א היים? — דער טויש-האנדעל בליהט. — גאנצע טעג אהן איין קליענט. — מען נעהמט נישט קיין גרעסערע באנקנאטען. — „דא קויפט מען אויף קרעדיט". — מען טוישט פאפיר אויף גאלד

די 200,000 מענשען, וועלכע זענען געקומען קיין וואשינגטאן בייצוואוינען די פייערליכקייטען ביים איבערנעהמען די מאכט דורך רוזוועלטען האבען זיך געמוזט ברעכען דעם קאפ איבער דער שווערער אויפגאבע: ווי אזוי קומט מען צוריק א היים? די בענק זענען געשלאסען. די האטעלען, רעסטאראנען, אייזענבאהן-קאמפאניעס זאגען זיך אפ אנצונעהמען טשעקען. עס איז נישטא קיין געלד נישט נאר אויף צו בעצאהלען די רעכנונגען, צו קויפען א בילעט, נאר אפילו צו בעצאהלען פאר א מיטאג און נאכטלעגער. די איינהאבער פון די האטעלען פאדערען געלד פאראויס.

די לאמבארדען זענען פיל. יעדער ברענגט זיין גאלדענעם זייגער, אוירינגלעך, רינגען, און אנד. ציהרונג פון ווייב, כדי צו קריגען עפעס געלד. אבער אין פיל לאמבארדען זענען די אפעראציעס אפגעשטעלט, אנדערע וועלען אפשטעלען די ארבייט מארגען אדער איבערמארגען: דאס גאנצע ביסעל באר געלד איז אויסגעשעפט און פריש געלד קאנען די לאמבארדען נישט קריגען, ווייל די בענק זענען געשלאסען.

אונגעוועהנליכע סצענעס קאן מען אבסערווירען אין ניו-יארק, דאס זעלבע קומט געוויס פאר אויך אין אנדערע אמעריקאנער שטעט. עס בליהט דער טויש-האנדעל. לעבען יעדען פאליסמאן שטעהט א המון. יעדער וויל געוויר ווערען אין וואס פאר א געשעפט מען נעהמט אן זאכען פאר ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

אין די שפייז-געשעפטען איז אנ'אונגעהויערער געדראנג. קאנסערווען-שאכטלען ווערען פערקויפט אין די טויזענטער. די ברייטע מאסען פון דער בעפעלקערונג מאכען זיך זאפאסען. די לעצטע דאלארען ווערען אויסגעגעבען אויף קאנסערווען, ווייל מען האט מורא, אז עס וועלען אויספעהלען סחורות און די פרייזען וועלען שטייגען.

פיל רעסטאראנען האבען ארויסגעהאנגען פלאקאטען, אז זיי גיבען ארויס מיטאגען און פריהשטיקען אויף קרעדיט, קינעמאטאגראפען און טעאטערן, אז זיי נעהמען בעצאהלט מיט טשעקען. אבער א חוץ אין די שפייז-געשעפטען האט זיך כמעט דער גאנצער האנדעל אפגעשטעלט. קיינער וויל נישט אויסגעבען דעם לעצטען דאלאר. די טעקסי-שאפערען האבען אינגאנצען נישט קיין פאסאזשירען. אין די ראזוירעס קען זיך טרעפען, אז אין פערלויף פון טאג זאל נישט אריינקומען קיין איין קליענט.

גרויסע שוועריגקייטען האבען די בעזיצער פון גרעסערע באנקנאטען. אין די מאגאזינען זאגט מען זיך אפ צו געבען א רעשט פון 50- און 100-דאלאר-באנקנאטען ביים קויפען אויף קליינע סומען אין די אויטאמאטישע רעסטאראנען, וואו מען פלעגט אהן שום שוועריגקייטען ווערקסלען דאלארען.

(ווייטער זעה 11־טע זייט)

שוישפיל און פורים־שפיל

(מגילת אסתר אלס סיוזשעט פאר דראמען)

וועגען פורים־שפיל ווערט אין תלמוד גערעדט בלויז אויף איין ארט מיט צוויי ווערטער און דאס אויך גאר אינדירעקט. עס האנדעלט זיך דארט בעמלער וועגען דעם עקעלהאפטען און גרויזאמען געצענדינסט פון „אריבערפיהרען קינדער צום מולך“, און דער אמורא רבא ערקלערט דאס מיט די צווי ווערטער: „כמשוורתא דפוריא“, וואס הייסט לויט דעם פשט פון בעל הערוך און „רש״י: „אויף אזא אופן ווי די קינדער שפרינגען אין די טעג פון פורים איבער א גרוב, אין וועלכען עס האט געברענט א „פייער“ (סנהדרין ס״ד ב׳!) און דאס איז ערשט רעכט פערשטענדליך, ווען מען ווייסט אז אין דער צייט פון די גאונים איז ביי די אריענטאלישע יודען געווען א מנהג צו „אינסצעניר׳ען“ און „אויפצופיהרען“ אום פורים די מעשה המן, ווען מיטעלפונקט פון דעם דאזיגען שוישפיל האבען געבילדעט אזעלכע המן־ליאלקעס, המן־פיגורען, וואס זענען געמאכט געווארען פון דער מעגליכער יודישער יוגענד, עטליכע טעג פאר פורים. אום פורים האט די יוגענד די דאזיגע ליאלקעס מיט יעצאנג און קלאנג פערברענט אויף א קליינעם שייטערהויפען, איבער וועלכען די פעסט־טיילנעהמער זענען אריבערגעשפרונגען (אבודרהם, דפוס פראג. ס״ג).

דאס איז דער בעסטער בעווייז ווי פאלש עס איז די בעהויפטונג פון מאנכע מארערנע פארשער, אז דאס פורים־שפיל און דאס „פערשטעלען זיך“ זענען בלויזע נאכאהמונגען פון דעם קריסטליכען „קארנאוואל“, דער דאזיגען מנהג האט אויך א צייט לאנג אנגעהאלטען אין מאנכע געגענדען פון אייראפע, איבערהויפט אין פראנקרייך, אבער באשר די קריסטען האבען אנגעהויבען חושד צו זיין די יודען, אז זיי מיינען גאר נישט המן׳ען, נאר זייוולען דאדורך חוזק מאכען פון קריסטוסען, האט מען אויפגעהערט צו שפילען דאס פורים־שפיל אויף אזא אופן (גידעמאן, געשיכטע ז. 211). דאן איז געקומען אנשטאט די המן־פיגורען — המן׳ס נאמען און אנשטאט דער פערברענונג — דאס „קלאפען“ המנען (אבודרהם, דארט :ש״ע או״ח תר״צ, י״ז), שפעטער האט זיך דאס פורים־שפיל ווייטער ענטוויקעלט דורך משונהדיגע פערקליידונגען און דורך טראגען פערשידענע מאסקעס, א זאך, וואס די פוסקים ראשונים האבען ערלויבט און אפילו געפסקענט ווי שוין געזאגט אז לכבוד פורים מעג א מאנספערשוין זיך אנטון ווייבערישע קליידער און א פרוי — מענערישע בגדים. ווייל „מען טוט דאך דאס נישט צוליב קיין אנדערע כוונה, נאר בלויז צוליב דער שמחה פון פורים“, (תשובות מהר״י מינץ, סימן י״ז), אויך דער רמ״א האט דאס מתיר געווען, טאקע צוליב דעם דאזיגען טעם (רמ״א או״ח תרצ״ו ח׳).

עס האבען זיך אפילו געפונען אויך פוסקים, וואס האבען דאס נישט געוואלט ערלויבען, הויפטזעכליך דאס בייטען פון די קליידער צווישען די בייטע געשלעכטער טראגענדיג גלייכצייטיג א מאסקע אויף דעם פנים (ב״ח טור יו״ה דעה סוף סימן קפ״ב). דאס פאלק האט אבער נישט געוואלט הער׳ען די מיינונגען פון די מחמירים, און אזוי האבען זיך טאקע אפילו די מחמירים אליין נישט געסערדיג געמאכט און זיי האבען געלאזט דאס פאלק זיך משמח זיין אום פורים אויפ׳ן יעדען אופן ווי עס האט איהם פערגלוסט. יונגעלייט און מיידלעך האבען געפלעגט „זיך פערשטעלען“ אין כלעיליי בגדים מיט מאסקעס, ארומצוגעהען אין די הייזער פון פערמעגענדע בעלי־בתים און דארט צו זינגען פערשידענע לוסטיגע לידלעך. „היינט איז פורים, מארגען איז אוי׳ס, גיט מיר א דרייער און ווארפט מיך ארויס“ — דער דאזיגער שפרוך איז געווען די גאנגבארסטע סחורה ביי אלע פורים שפילער.

מאנכע פורים שפילער האבען געפלעגט אליין צו פערפאסען לכבוד פורים טאקע א מין שוישפיל און „זיך צו פערשטעלען“ אלס די העלדען פון דייער פיעסע, אלס אחשורוש, ושתי, המן, זרש, מרדכי, אסתר, חרבונה א. אז. וו. עס זענען אבער אויך בענוצט געווארען אנדערע ביבלישע טהעמען פאר דעם פורים־שפיל, וואס האבען לגמרי קיין שייכות נישט צו דער פייערונג פון פורים, ווי, למשל, „מכירת יוסף“, „דוד און גלית“ און אנדערע. דאס זענען אבער אין דעם אייגענטליכען זין פון דעם ווארט נישט געווען קיין שוישפילען, דאס זענען געווען אין אמת׳ן פשוטע געשפרעכען, מייסטענס דיאלאגען.

די מגילת אסתר האט אבער אויך געדינט אלס סוזשעט פאר אמת׳ע דראמאטישע פיעסען. דאס ערשטע דראמאטישע שוישפיל איז פערפאסט געווארען אין דער שפאנישער שפראך פון צוויי מאראנען (אנוסים), שלמה אוסקי און אלעזר גראציאנו, אין דעם יאהר 1567 מיט דעם נאמען „אסתר“, וועלכעס איז איבערזעצט געווארען דורך ר׳ יהודה אריה די מודינה אויף איטאליעניש. דאס איז איבערהויפט דאס ערשטע דראמא, וואס איז געשריבען געווארען פון א יודישער האנד (לעוו, לעבענסאלטער ז. 298). נאך א פורים־דראמא איז פערפאסט געווארען אויף שפאניש אין דעם יאהר 1649 פון א אנאנימען מחבר מיט דעם נאמען

„Comedia Famosa de Aman y Mordechay“.

אבער די דאזיגע צוויי פורים־דראמעס זענען, ווי עס שיינט, נישט ספעציעל פערפאסט געווארען אלס פורים־שפילען, נאר פשוט אלס א פיעסע פאר דער ביהנע.

די ערשטע צוויי שוישפילען, וועלכע זענען פערפאסט געווארען מיט דער ספעציעלער טענדענץ, זיי אויפצופיהרען לכבוד פורים, זענען אין יודיש־דייטשער שפראך געשריבען געווארען אין אנהויב פון דעם אכצעהנטען יאהרהונדערט. דאס ערשטע — אין יאהר 1708 — הייסט ; „אחשורוש־שפיל“ און דאס צווייטע — א פאר יאהר שפעטער — טראגט דעם נאמען : „אקטא אסתר מיט אחשורוש. דאס לעצטערע איז אום פורים אויפגעפיהרט געווארען מיט בעטייליגונג פון מוזיק אויף א עפענטליכער ביהנע אין פראג, וואו עס האבען פיגורירט אלס שוישפילער אין דעם דאזיגען שטיק — די תלמידים פון דער פראגער ישיבה, אויף וואס דער רב הכולל, ר׳ דוד אפענהיים, האט געגעבען זיין הסכמה! דאס איז אבער נישט געווען דאס איינציגע מאל, וואס די פראגער ישיבה־בחורים האבען אויפגעטרעטען אלס שוישפילער. נעמליך אין יאהר 1720 האבען די תלמידים פון דער פראגער ישיבה אויפגעפיהרט אויף דער ביהנע אין פראנקפורט אם מאין „מכירת יוסף“ און „דוד און גלית“ צוויי וואכען פאר פורים און צוויי וואכען נאך פורים מיט זעהר גרויסען ערפאלג.

דאס דאזיגע דילעטאנטען־טעאטער האט געמאכט אויף דער פראנקפורטער בעפעלקערונג א זעהר שטארקען רושם אזוי, אז נישט בלויז יודען, נאר אויך קריסטען האבען זיך געשטופט און געדרענגט צו די פארשטעלונגען. דאס טאקע האט דער פראנקפורטער באהערדע נישט געפאסט און זי האט „דאס ווייטערע אגירען ביי צוואנציג טהאלער שטראפע פערבאטען“ (שולדט. יודישע מערקווירדיגקייטען, 6, 35). די דערמאהנטע פיעסען זענען אפטמאל געדרוקט געווארען. א חוץ די דאזיגע דייטש־יודישע שוישפילער רעכענט שטיינשניידער אויס (מאנאטסשריפט 16־טער יאהרג. 84) נאך א גאנצע רייהע פון ספעציעלע דראמען לכבוד פורים אין יודיש, העברעאיש און אראביש, וואס זענען פערפאסט געווארען אין די לעצטע צוויי הונדערט יאהר.

געוויס קאנען די דערמאהנטע פורים־שוישפילען אונזער איצטיגען געשמאק ווייט נישט בעפרידיגען, אבער מיר קאנען זיי אהן ספק בעטראכטען אלס די פארלויפער, אלס די אנזאגער פון דעם היינטיגען מאדערנעם יודישען טעאטער!

י. סיהן.

„דער פולווער־פורים“ אין ווילנא

(אן עפיזאד פון „חיי אדם׳ס“ לעבען)

פון משה פיינקינד

אין ווילנע האט געלעבט און געוואוינט דער גאון ר׳ אברהם דאנציג, דער מחבר פון „חי אדם“, און פון אנדערע דינים־ספרים.

געשטאמט האט ער פון דייטשלאנד, דער פאטער זייגער ר׳ יחיאל איז געקומען פון דאנציג קיין ווילנע און האט זיך דא פערלעגט א מסחר.

חוץ דעם וואס ר׳ אברהם דאנציג איז געווען א גרויסער למדן, איז ער אויך געווען א גרויסער סוחר. יאהר־איין, יאהר־אויס פלעגט ער פאהרען אויף די גרויסע יידים קיין לייפציג און קעניגסבערג איינהאנדלען סחורות און זיי ברענגען קיין ווילנע צו פערקויפען.

אויף דער גלעזער־גאס האט ער געהאט די קראם.

געשם׳ט אין דער וועלט אלס א גרויסער גאון האט מען דעם „חיי אדם“ אנגעטראגען דאס רבנות אין די גרעסטע קהילות, אבער ער האט פאר קיין פאל נישט געוואלט ווערען א רב. אפילו נישט אין זיין ווילנע, וואו ער איז שטארק געאכטעט און געעהרט געווארען, ער האט פשוט נישט געוואלט לעבען פון קהל׳ס גראשען...

אין דער נאכט פון ט״ו כסלו תקס״ד (1804) איז פארגעקומען אין ווילנע אויף דער גלעזער־גאס א גרויסער אויפרייס פון א פולווער־סקלאד און אויף יענער גאס געמאכט אלע הייזער גלייך מיט דער ערד און אנ׳ערך פון 31 מענשען זענען דארט אומגעקומען פון דער שרעקליכער שריפה.

צווישען די דאזיגע הייזער האט זיך אויך געפינען דאס הויז, אין וועלכען ס׳האט געוואוינט דער „חיי אדם“ און מערקווירדיג, ער מיט זיין גאנץ בני בית זענען ניצול געווארען פון טויט.

דאס דאזיגע נס האט ארויסגערופען א גרויס פערוואונדערונג אין דער שטאט און דער עולם האט עס פערשידען אויסגעטייטשט.

איז אבער דער „חיי אדם“ איצט שטארק פעראימט געווארען ; זיין גאנץ פערמעגען און די קראם סחורה איז מיט דעם רויך אוועק.

האט ר׳ אברהם דאנציג נישט געהאט מעהר מיט וואס צו האנדלען און ז׳ך געמוזט ענטשלאגען ווערען א דיין אין ווילנע, די שטאט האט דאס דורכאויס פון איהם געפאדערט.

דער טאג אבער אין וועלכען זיין בני בית איז

(ווייטער זעה 11־טע זייט)

פז צבי

המנ׳ס פראקלאמאציע

(פון מדרש)

דעם פלאן אויסצוראטען אלע יודען פון מלכות אחשורוש — דערציילט דער מדרש האט המן איינינע מאל פארגעלייגט אחשורוש׳ן אבער ער האט נישט געוואלט מסכים זיין דערמיט אויפצוווייזען איהם, אז די גרעסטע און שטארקסטע האבען מיט יודען נישט אויסגעפיהרט און דעריבער איז שוין גלייכער איינגאנצען מיט זיי נישט אנצוהויבען.

המן האט אבער נישט גערוהט, און נישט אויפגעהערט אויפצוהויבען די פראגע ביי יעדער געלעגענהייט.

מען האט צוזאמענגערופען א גרויסע פערזאמלונג פון די גרעסטע חרטומים, — זיי זאלען בעטראכטען די פראגע.

אבער אויך, די גרויסע חרטומים־פערזאמלונג דערציילט ווייטער דער מדרש, האט צום אנהויב נישט געוואלט אנבעהמען המנס פראיעקט...

דאך האט די גרויסע חרטומים־פערזאמלונג איינגעשטימט מיט המנען און עס איז טאקע דורך זיי רעדאקטירט געווארען צו די אמת׳ע קינדער פון פרס ומדי אזא פראקלאמאציע:

אומעגדליכער פרידען צו אייך :

דייט וויסען אז צווישען אונז געפינט זיך א גרויסער געהויבענער מענש, א קרוב למלכות, זיין נאמען איז המן...

און דער גרויסער מענש בעט פון אונז א גאנץ קלייניגקייט וועגען א פאלק, וואס געפינט זיך צווישען אונז, וועלכער איז שפלדיגער פון אלע פעלקער און האלט זיך גרעסער פון אלע.

דאס דאזיגע פאלק איז אונזער אייביגער שונא וואס זוכט נאר אונזער אומגליק, דייגע קינדער שילטען אונז שטענדיג, זייער גאט — זאגען זיי — איז דער אייביגער קעניג און אין זייערע תפילות שילטען זיי אונז. און ווי אומדאנקבאר איז דאס דאזיגע פאלק! טוט א קוק וואס זיי האבען געטון פרעהן מיט זיין מצריש פאלק!...

זיי האבען זיך אנגעבארגט אלדאס טייערסטע און שענסטע פון גאלד, זילבער און קליידער, יעדער פון זיי האט פיל אנגעפאקט גאנצע עמחנות אייזלען — בין זיי האבען אויסגעליידיגט דאס לאנד — און דאן זענען זיי אנטלאפען...

האט פרעה דערהערט אז זיי אנטלויפען, האט ער גענומען זיי נאכיאגען אפצונעהמען פון זיי זיין האב און גוטס. אבער וואס האבען זיי פון איהם געמאכט? — צווישען זיי איז געווען איינער — משה בן עמרם האט ער געהייסען „— איז ער געווען א גרויסער מכשף האט ער גענומען א שטעקען, געמאכט אויף איהם כישוף, און ווען ער האט מיט דעם שטעקען א קלאפ געגעבען אויפ׳ן ים, איז דער ים אויסגעטריקענט געווארען און זיי זענען אריבער, און ווי אזוי זיי זענען אריבער, ווי אזוי האט אויסגעטריקענט דער ים וואס קיינער נישט!...

און פרעה מיט זיין גאנץ פאלק האט מען אין ים ארייגעשטופט און אלע זענען דערטרונקען געווארען...

און וואס האבען זיי געמאכט מיט׳ן עלטערזיידען עמלק ?!

ווען זיי זענען אנגעקומען, האט ער זיך אנ׳עצה געהאלטען מיט׳ן גרויסען בעריהמטען בלעם, ער האט איהם אויפגעוויזען אז ווען זיי האבען געקאנט אזוי בעצאהלען די מצרים וועלכע האבען זיי אזוי פיל גוטעס געטון, היינט ווי נאך מיט אנדערע פעלקער? און דער גרויסער בעריהמטער בלעם, האט איהם געזאגט נישט אנדערש נאר האלטען מיט זיי מלחמה און פערניכטען זיי... איז ער טאקע ארויס קעגען זיי, אבער וואס האט געטון זייער משה, זייער פיהרער?

ער האט געהאט א תלמיד יהושע בן נון, איז ער געווען אן׳אכזר אהן א פונק רחמנות, זאגט צו איהם זייער משה :קלייב אויס מענשען און גיי ארויס האלט מלחמה מיט עמלק׳ן, און קיינער ווייסט נישט, צי דאס איז געווען מיליטער. אדער מכשפים, — זייער משה האט גענומען דעם שטעקען אין האנד און וואס ער האט דארט געטון, געזאגט, ווייסט מען נישט נאר דאס חיל פון עמלק איז געפאלען אין דער מלחמה איינגאנצען אויסגעהרגעט געווארען מיט דעם שווערד.

און וואס האבען זיי געמאכט מיט סיחון עוג און מיט אלע אנדערע גבורים קעגען וועלכע קיינער אין דער וועלט האט נישט געקאנט בייאשטיין?! און מען ווייסט גארנישט ווי אזוי זיי האבען זיי אומגעברעגט...

און וואס נאך האט אפגעטון דער תלמיד פון דעם דאזיגען משה?! — ער האט זיי אריינגעפיהרט אין לאנד כנען, און נישט גענוג, וואס ער האט דאס לאנד צוגענומען, האט ער נאך אלעמען אומברחמנותדיג אויסגעהרגעט — איין און דרייסיג מלכים אויסגעהרגעט און זייער לאנד צוטיילט צווי טיילט צווישען די בני ישראל, און די, וועלכע ער האט נישט געוואלט הרגענען האט ער גענומען פאר אייביגע שקלאפען!

און א מלך האבען זיי געהאט, זייער ערשטער מלך שאול האט ער געהייסען, איז ער ארויס האלטען מלחמה מיט׳ן עלטערזיידע עמלק, און אויסגעהרגעט ביז איינעם — הונדערט טויזענד רייטער־מיליטער אויסגעהרגעט אין איין טאג און שפעטער אומברחמנותדיג אלץ פערניכטעט...

און דערנאך האבען זיי געהאט א צווייטען קעניג דויד האט ער געהייסען, איז ער אויך געווען א ווילדער אכזר. וואס האט חרוב געמאכט אלע מלוכות ארום — אלע פערוויסט! און נאך איהם איז אויפגעשטאנען זיין זוהן שלמה, און ער האט געבויט א הויז פאר זייער גאט — דאס האט ביי זיי געהייסען „בית המקדש“ און וואס דארט איז געווען, ווייס קיינער נישט! איינער זיי זענען געגאנגען אין א מלחמה אריין, זענען זיי פריהער אריינגעגאנגען אין זייער בית־המקדש, דארט האבען זיי געמאכט זייער כישוף, און ווען זיי זענען פון דאר ארויסגעקומען האבען זיי אויסגעהרגעט פעלקער און חרוב געמאכט לענדער!

האבען זיי זיך איבערגעזעטיגט און אייגענע הערט צו פאלגען זייער גאט — איז געקומען נבוכדנצר און האט פערברענט זייער בית־המקדש און פערטריבען זיי פון לאנד! אין אזוי זענען זיי געקומען צו אונז; אבער אויך דא האבען זיי זייערע שעדליכע זיטען נישט פערלאזען. און וואוינענדיג צווישען אונז און אין אונזער לאנד — שמאטען זיי פון אונז און פון אונזער גאט!...

„אט צוליב וואס מיר זענען געקומען צו אזא בעשלוס און געווארפען גורל — אין וועלכען טאג מיר זאלען זיי מיט אמאל פערטיליגען“.

און אט דער גורל איז אויסגעפאלען אויפ׳ן — 13־טען אדר!...

פערניכטען און אויסראטען אלע יודען פון אייער ארט — ווייבער און קינדער — אן רחמנות.

געדענקט דעם 13־טען אדר!

די דאזיגע פראקלאמאציע וועלכע איז געווארען אונטערגעשריבען דורך אלע, איז אפשר דורך די וויכטיגסטע מיטגלידער אדער אנפיהרער פון דער גרויסער חרטומים־פערזאמלונג איז געווארען אידערגעגעבען — דערציילט ווייטער דער מדרש — דעם איניציאטאר, המן, וועלכער האט זיך אונטערגענומען אנצופיהרען מיט דער גאנצער וויכטיגער ארבייט...

ארויסגייענדיג פון דער פערזאמלונג מיט דעם וויכטיגען דאקומענט — דערציילט ווייטער דער מדרש — האט דער טריאומפירענדער המן געגעגנט זיין גרעסטען שונא — מרדכי.

מרדכי האט זיך געהאט דערוואוסט פון דער בייזער חרטומים־רעזאלוציע ;ער גייט איצט פארויס פאר זיי... פון ווייטען גייען דריי קליינע הדר יונגלעך אהיים פון חדר. מרדכי לויפט זיי נאך און שטעלט זיי אפ :

— קינדערלעך, וואס האט איהר היינט געלערנט אין חדר? — זאג דו צוערשט, שיין יונגעלע ווענדעט ער זיך צו איינעם פון זיי.

דאס קינד ענטפערט:

— מיט מיר האט היינט דער רבי געלערנט — „אל תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תבוא“ — „שרעק זיך נישט פאר דער פלוצלונגער שרעק פאר דעם בראך וואס פאלט אן פון די רשעים“...

— און דו מיין קינד, וואס האסטו געלערנט?

— איך — זאגט דאס צווייטע יונגעלע — האב היינט געלערנט אין חדר :

— עוצו עצה ותופר, דברו דבר ולא יקום!

— האלט אפ בעראטונגען — עס וועט צושטערט ווערען אייער ראט. בעשליסט — עס וועט גארנישט דערפון ווער׳ען!...

און דערביי ענדיגט דאס יונגעלע זענען מיר געבליבען...

— און איך — זאגט דאס דריטע יונגעלע — האב היינט געלערנט אין חדר :

— „ער זקנה אני הוא ועד שבה אני אסבול אני עשיתי ואני אסבול ימלט“! — איך אויף דער עלטער בין איך דערזעלבער, אויף אין דער גרייזהייט וועל איך טראגען — איך האב בעשאפען, איך טראג, איך דולדע און איך וועל אנטרינען!...

אויסהערענדיג די פסוקים פון די קינדער, האט מרדכי פריי אפגעעטעמט און פריילעך געלאכט.

— וואס פרייסטו זיך אזוי, מרדכי, מיט די קינדער? — פרעגט איהם המן צוקומענדיג.

— פון די גוטע בשורות וואס די קינדער האבען מיר געזאגט — אז פון דיינע פלענער וועט גארנישט ווער׳ען, ענטפערט מרדכי...

— פערשאלטענע! — האט המן געקרייצט מיט די ציין און געשוואויר׳ען ביי זיך — אז אט די קליינע קינדער מוז ער צוערשט צושמעטערע

לכבוד קונדס פורים

צוזאמענגעשטעלט פון אב—בעק

פון אסתר תענית ביז פורים

דער וואָפענשטילשטאַנד אין מאַנדזשוריען געדויערט — פון אסתר-תענית ביז פורים.

א סעזאָן אין לאָדז אויף מאַנופאַקטור-סחורה, געדויערט — פון אסתר-תענית ביז פורים.

דער שלום צווישען מינצבערג'ן מיט בנימין רוס, געדויערט — פון אסתר-תענית ביז פורים.

דער לאָדזער אספאַלט אויף פיעטריקאָווער-גאַס, האַלט — פון אסתר-תענית ביז פורים.

די שטיצע פון „פופ" (אפילו פון „זופ") קלאַקס — פון אסתר-תענית ביז פורים.

א לאָדזער סקראַמנע ווייבעל מאַכט זיך די טואַלעטע — פון אסתר-תענית ביז פורים.

דער אמת וועגען ושתי

אַ העכסט-סענסאַציאָנעלע ענטדעקונג לכבוד היינטיגען פורים

אַלע היינטיגע ושתי'ס —גע-
שיקט אַלס שלח-מנות.

— .1 —

נישט אַזוי איז דאָס געווען
ליבע ברידער, ליבע שוועסטער.
ווי עס קומט אייך אויס צו לעזען
אין דער אַלטער מגילת-אסתר.
דאָס ,וואָס שטעהט אין דער מגילה,
וועגען ושתי'ן, אַט דער „כאַבע",
הויבט זיך גאָרנישט אָן אַפילו —
גראָד פערקעהרט און אדרבא!
דען עס האָט נישט אחשורוש
איהר געהייסען קומען נאַקעט,
זי אליין גאָר — לויט מיין פירוש —
איז געקומען נישט „בעיאַקעט"..

— .2 —

נאַקעט, ווי מען קומט אויף בעלער,
ווי דער שטייגער און דער מנהג,
איז געקומען מוהמע ושתי,
אויפ'ן מאַסקען-באַל פון קיניג,
נישט געווען איז זי קיין צנועה,
און קיין בישו'שע חלילה.

א פרעהליך בריוועל

פון ב. קאָוונער

און נאָך איהם אַ מנין בנים,
צווישען זיי -- ויזתא.

ביי דעם נאָמען פון דעם לעצטען,
ווערט אַ גרויס געפילדער,
פון די גראַגערס ווערט אַ שטורם
ווילדער אַלץ און ווילדער!

אָפּגעגראַגערט... איילען יודען
אין די ענגע געסלעך,
און זיי גיסען אין די גאָרגלען,
גיסען ווי אין פעסלעך...

— — — — — — — — — —

טייערער רעדאַקטאָר! געפעלט אייך דאָס ליד-
לעל? אויב יאָ, גיב איך אייך דאָס רעכט צום
דרוקען, טאָמער געפעלט עס אייך נישט, וועט עס
בלויז בעווייזען אַז איהר האָט אַ חוש פאַר שעהנע
ליטעראַטור: אַז איהר זייט אַ מבין...

הקיצור: טוט ווי אייך געפעלט, איך פון
מיין זייט האָב אייך געזאָגט, און איך זאָג און וועל
זאָגען, אַז איך וועל אייך פאַר דעם היינטיגען פורים
גאָרנישט צושיקען. לאָזט מיך אָפּ, איך בעט אייך...

לכבוד פורים

יודישע ווערטלעך, פערגלייכענישען, קאַטאוואַסעס, ברכות און קללות וואס שטאַמען פון פורים

1) אַז גאָט העלפט איז פורים אַ גאַנץ שייגעץ אַלע יסורים.
יום-טוב.

2) ווענען גאָט העלפט, איז ביי איהם אַלע טאָג פורים, און וועמען גאָט קלאָגט, איז ביי איהם פורים — תשעה באב.

3) פורים איז קיין יום-טוב און קדחת איז נישט קיין קרענק.

4) ווענען גאָט העלפט איז פורים אַ גאַנץ גוטער יום-טוב און וועמען גאָט שטראָפט איז קדחת אַ ביטערע קרענק.

5) פורים זענען אַלע שיכורים ניכטער.

6) קיין האָן קרייהט נישט אויפ'ן פורים (ד.ה. ס'איז גאָר גאָרנישט אָנגעגרייט).

7) נישטאָ קיין אָנצייכען אויפ'ן פורים (זעה דערקלערונג נומער 6).

8) יאַקי פורים טאַקי ליל שמורים (וואָס פאַר אַ פורים, אַזאַ פסח).

9) פורים ניע סוואַטאַ, טראַשצאַ ניע כוואַראָבאַ.

10) פורים ביקאַ טורים. (ליטוויש).

11) פורים ניע סוויאַטאַ (ווייסרוסיש).

12) אַנ'איי אויף פורים.

13) עס וועט דויערען פון אסתר-תענית ביז פורים.

14) מערטשעם פורים נאָך דער סעודה.

15) שמחת תורה און פורים, איז געמאַכט געוואָרען פאַר שיכורים.

16) שמחת תורה און פורים פערגעסט מען

71) שמחת תורה און פורים, ווערען חסידים שיכורים.

118) אַ גאַנץ יאָהר שיכור און פורים ניכטער.

19) ער הערט איהם ווי אין טשערנאָוויץ די מגילה.

20) מיט'ן פולען בויך צו דער מגילה.

21) המנס קאָפּ אויף זיך.

22) קלוג ווי המן.

23) אַ טיפש ווי קיניג אַחשורוש.

24) אָרעם ווי דלפון.

25) הויך ווי המנס תליה.

26) קליין ווי אַ יוד אין ויזתא.

27) שלעכט ווי המן הרשע.

28) שיין ווי אסתר המלכה.

29) קלוג ווי המנס בן-זקונים (געמיינט — ויזתא'ן).

30) ער האַלט זיך גרויס ווי המן אויף דער תליה.

31) גרויס ווי המן אין דער ליטאַ.

32) אַ קרעפּעל ווי אַ לעפעל.

33) ווי פורים אָהן קרעפּלעך.

34) דער צווייטער המן.

35) אַ צווייטע זרש.

36) אסתר המלכה'ס חן.

37) נישט אַלע מאָל איז פורים.

געזאַמעלט פון גבריאל ווייסמאַן.

היינט איז פורים!

קינדער: טאַטעשי, דער סעקוועסטראַטאָר איז דאָ!
יוד: ארור המן!
קינדער: טאַטעשי, דער ווירט איז דאָ נאָך דירה-געלד.
יוד: זאָל ער געהען צום טייוועל, דער ויזתא!
קינדער! טאַטעשי, די מאַמעשי וויל געלד:
יוד: נידער מיט זרש'ן!.. היינט איז פורים, קינדערלעך!

פייגעלע מזיק גרעגערט

יאַטלעך, געגרעגערט זאָל ווערען!

די גרויסע גרעגערען אַ גאַנץ יאָהר, ווער ס'האַלט דעם גרעגער אין דער האַנד, דער גרעגערט. אין סיים גרעגערט דער דעפוטאַט פּאָלקע-ניעוויטש. אין שטאָט-ראַט גרעגערט קוק-צריקו און ראַטמאַן שפּראַט. אין דער גמינע האַלט דעם גרעגער ר' לייבעל.

זיי, די גרויסע, גרעגערן אַ גאַנץ יאָהר, און מיר, קליינע יאַטען, גרעגערען נאָר איינמאָל אין יאָהר — פורים.

יאַטלעך, געגרעגערט זאָל ווערען! המן, דער גראַנדאָוויניק, האָט געוואָלט אויפהענגען דעם חבר מרדכי, איז ער אַליין געגאַנגען אויפ'ן שטריקעל!..

חברים, יאַטען! היינט איז אונזער יום-טוב, היינט, עלען די גרויסע אָוועקלעגען די גרעגער'ס. לאָמיר זיך אָרגאַניזירען און פערכאַפּען ביי די גרויסע די גרעגער'ס אויף אַ גאַנץ יאָהר!..

לחיים, יאַטען! היינט איז פורים, מאָרגען איז אויס, גיט זיי די גרויסע אַ גראַשען, און וואַרפט זיי אַרויס!..

שלח-מנות פונאַנדערגעשיקט דורכ'ן קונדס

דער קהלה — אַ גערעטעניש אויף אַקסען (עס זאָל זיין וואָס צו שעכטען).

לייבעל מינצבערג — אַ לעקעכ'ל (פאַר בנימין רוס'ן).

דער איזבאַ סקאַרבאָווע— אַ נאָדעל מיט פאַדעם (צו פערניייען דעם לעכעדיגען זאַק).

דעם מאַגיסטראַט — אַ רעשטעל סחורה (צו לעגען לאַטעס אויפ'ן ביודזשעט).

„לינת הצדק" — אַ „פּאַדסקורנע קאַסטשקע" (צו דערהאַלטען דאָס חיות).

„לינת החולים" — אַ שמעלץ-אַפּאַראַט (וויי זיך צו מאַכען די הערצער פון די לאָדזער נגידים).

„נותן לחם" — אַ נייעם קאָכלעפעל (ס'זאָל זיין אין וואָס צו מישען).

סוחרים-פעראיין — אַ טייגעל וויף המן-טאַשען (ס'זאָל זיין וואָס אָנצופיהלען).

הויז-בעזיצער-פעראיין — אַ מעכאַנישע מאַשין (אויסצופיהרען עקסמיטיעס מאַשינאַוו).

„וויזאַ". — אַ נייעם מאָדעל — זשורנאַל (די טשלאָנקינעס זאָלען האָבען וואָס צו שטודירען).

צוליב מאַנגעל אין פּלאַץ וועלען מיר די רעשט שלח-מנות שיקען איבער צ' יאָהר פורים, מ'זאָלס דערלעבען!...

צו קריזיס-פרייזען
שוין צו בעקומען פערשידענע
מאסקעס
די מאַסקעס זענען דויערהאַפטע און האַלטען אָפּ אַ גאַנץ יאָהר. יעדער קען זיך צופּאַסען אַ מאַסקע לויט זיין געשמאַק.
צו בעקומען היינט פורים, אַ גאַנצען טאָג אין אַלע געזעלשאַפטליכע, פילאַנטראָפּישע און פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען ווי אויך אין די צעכען.
די צענטראַלע געפינט זיך אויפ'ן נייעם מאַרק נומער 6 – ערשטען שטאָק.

המן און דער גרעגער

ער וויל וויסען צו וואס מען גרעגערט

פון טוביה שמייכעל

יודען, צו וואָס גרעגערט איהר אַזוי פיל? אַז ס'קומט פורים בעהמט איהר זיך צונויפצוקומען אויף דער גאַסער וועלט און גרעגערט געגען מיר, המן הרשע צו וואָס טוט איהר עס? איהר ווייסט דאָך, אַז איך האָב אייך, ווי המן דעם גרעגער. איהר ווייסט דאָך, אַז איך בין צוגעגרייט צו גרעגערען זייט נאָך מיין חתונה, אַז מען האָט פאַר אַ ווייב אַזאַ גרעגער. ווי מיין זרש, קען מען זיך שוין נישט איבערשרעקען פאַר די גרעסטע גרעגערס פון דער וועלט. סאַ וואָס-זשע גרעגערט איהר? עפּעס מיינט איהר דאָך מיט דעם.

איך קען אייך גוט, יודעלעך, איהר וועט גלאַט אין זיער וועלט נישט גרעגערען, אַלעס איז דאָך ביי אייך אויסגעמאָסטען און אויסגערעכענט, זאָל איך זאָגען, אַז איהר טוט עס צוליב געשעפט, איהר ווילט פורים פערקויפען אַ סך גרעגערס? איהר ווילט פורים פערקויפען אַ סך גרעגערס? האָט צו וואָס טוט איהר עס?

ווען איך האָב געפועלט ביים קעניג אַחשורוש אַז מ'זאָל אויסדערגענען אַלע יודעלעך, האָב איך געמיינט, אַז מרדכי, וואָס האָט זיך געדרעהט אַרום קעניגס הויף, וועט מיך ווערען הרגענען. בין איך געגאַנגען בעוואַפענט און זיך געהיט פאַר איהם, איך

אַז ער געהט אַרום אין אַ זאַק און מ'זאָגט מיר, אַז ער פאַסט, לאַך איך, וואָס קען דער יוד אויפטון געגען מיר מיט זיין פאַסטען? זאָגט צו מיר מיין זוהן וויזתא: אויב מרדכי פאַסט, טאָ פאַסט אויך, מסתמא רעכענט ער עפּעס אויפצוטון מיט'ן פאַסטען. אומזיסט וועט אַ יוד נישט פאַסטען. זאָג איך צו ויזתא'ן: דו, שוטה דו, וואָס הייסט איך וועל זיך פערמעסטען מיט מרדכי'ן אין פאַסטען, יענער איז אַ פאַסטער-בן פאַסטער, יענער האָט שוין אויסגעפאַסט אַ וועלט, טאָ ווי קען איך מיט איהם קאָנקורירען אין פאַסטען? איך וועל בעסער עסען און טרינקען און ער זאָל פאַסטען און דערנאָך וועלען מיר זיך פרובירען שלאָגען וועלען מיר זעהען, ווער ס'האָט מעהר כח.

מיין וויזתא האָט אָבער געהאַט רעכט. אַ יוד פאַסט נישט אומזיסט, מרדכי האָט מיט זיין פאַסטען מעהר אויפגעטון, ווי איך מיט מיין עסען, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז דאָס יודעל, מרדכי האָט אחשורוש'ן בעסער געקענט, ווי איך. ער האָט געוואוסט אַז דער טפש אחשורוש האָט ליב בלאַסע

מיידלעך, האָט ער גענומען זיין בלאַסע אסתר, איהר געהייסען פאַסטען, און אַז זי האָט שוין אויסגעזעהען אַזוי בלאַס, ווי אַ מת, האָט ער זי אַריינגעשיקט צום קעניג אַחשורוש און אַז דער קעניג האָט דערזעהן אַזאַ בלאַסע איז ער געפאַלען פאַר איהר, ווי אַ שטרוי. וואָס זי האָט איהם געהייסען האָט ער געפאָלגט.

איך האָב דאַן געשיקט צו איהם מיין ווייב זרש, וועלכע איז אַ רויטע, און באָכהעם ווי זי האָט זיך אָנגעגעסען און אָנגעטרונקען איז זי געווען נאָך רויטער און ווען דער קעניג האָט זי דערזעהן, האָט ער אַ געשריי געטון „שאַראַפּ"! איז זי צוריק געלאָפען צו מיר און אויסגעלאָזען איהר ביטערע האַרץ צו מיין שוואַכען קאָפּ.

איז זייט דעמאָלט ווייס איך, אַז אַ יוד טוט נישט קיין זאַכען גלאַט אין דער וועלט אַריין. אויב איהר גרעגערט מיינט איהר עפּעס מיט דעם, וואָלט איך זעהר געוואָלט וויסען, צו וואָס גרעגערט איהר?

אין דעם פאַל האָט המן אַ גרויסען טעות. מען גרעגערט גאַנץ אומזיסט. מען גרעגערט גלאַט אין דער וועלט אַריין.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 12 מערץ

זון-אויפגאנג 5.58
זון-אונטערגאנג 5.35

יד אדר תרצ"ג

פון האנדעלס-געריכט

פירמע „ג. ב. דראבקין" אונטער אופּאַדלאַשטש אויך נתן דוד ווייספעלד און י. פערלעגער אונטער אופּאַדלאַשטש

ווי מיר האָבּען שוין בּשעתו מיטגעטיילט, האָט דאָס געריכט אָפּגעזאָגט די בּיטע פון דער וואַרשאָווער פירמע „אסמידאר", צו פּערעפּענטליכען אַנ׳אופּאַדלאַשטש דעם אַפּטייקער יוזעף קלופּאַט, פון שיענקיעוויטש 33.

די פירמע האָט געגען דער דעציזיע פון לאָדזשער געריכט אָפּגעגעבּען אַנ׳אַפּעלאַציע צום וואַרשאָווער אַפּעלאַציע־געריכט.

* * *

אויף דער בּעכטיגער זיצונג, האָט דאָס געריכט פּערעפּענטליכט אַנ׳אופּאַדלאַשטש דעם מוהר ר״ דוד ווייספעלד (אַגראַהאַוואַ 3), אַלס געריכט־סאַר איז בּאַמינירט געוואָרען דער האַנדעלס־ט ער אַלעקסאַנדער היימאַן, קוראַטאָר אַדוו. ל לקער.

דאָס געריכט האָט בּעשלאָסען ווייספעלד׳ן אייג צוזעצען אין אַרעסט לטובת די קרעדיטאָרען.

* * *

אויף דערזעלבּער זיצונג האָט דאָס געריכט פּערעפּענטליכט אַנ׳אופּאַדלאַשטש דער פירמע „ג. ב. דראַבּקין".

די פירמע „י. ב. דראַבּקין" פירט אין לאָדז אַ פאַבּריק פון וואָלענע סחו״ה פון יאָהר 1892.

אַלס געריכט־קאָמיסאַר איז באַמינירט געוואָרען דער האַנדעלס־ריכטער יאַניצקי. קוראַטאָר — אַדוו. גאָלדבּערג. דער טערמין פון ציילונג. פּערעפּענטליכען דעם אופּאַדלאַשטש, איז בּעשטימט געוואָרען אויפ׳ן 7־טען מערץ 1933.

* * *

אַנ׳אופּאַדלאַשטש איז אויך פּערעפּענטליכט געוואָרען יאַנאָס פּערלעגער, בּוכהאַנדלונג (פּאַלודניאַר ווע 29). אַלס קוראַטאָר איז בּאַמינירט געוואָרען אַדוו. אורבּאַנאָוויטש. דער טערמין פון ציילונג. פּער עפּענטליכען דעם אופּאַדלאַשטש, איז בּעשטימט געוואָרען אויפ׳ן 31־טען אָקטאָבּער 1932.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופּאַדלאַשטש פון דער פירמע „י. שטילדט", אַפּרעטור און פאַרבּעריי (נאַוואָ נאַוואָסקא 43), וועלכע האָט דעם 28־טען פעברואַר ד. י. געשלאָסען אַ רעגולאַציע־אָפּמאַך מיט די קרעדיטאָרען אויף 15 פּראָצ. האָט אַנ׳אויסלענדישע פירמע אַפּעלירט צום אַפּעלאַציע־געריכט קיין וואַרשאַ: מחמת דער חוב פון דער דייטשער פירמע איז נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען אין דער חובות־רשימה פון דער אופּאַדלאַשטש־מאַסע.

געזעלען און לערן=יונגלעך אין האַנדווערק-וואַרשטאַטען

נייע פאַראָרדנונג פונ׳ם לאָדזשער וואָיעוואָדע

(2) וועגען דעם ענין געזעלען און לערן־יונגלעך אין די האַנדווערקער־וואַרשטאַטען, איז לעצטענס אַרויס אַ פאַראָרדנונג פונ׳ם לאָדזשער וואָיעוואָדע, דאַטירט פונ׳ם 24. פ. ח.

די דאָזיגע פאַראָרדנונג איז אַרויס אין אַנ־ געגען הסכם פונ׳ם וואָיעוואָדען־אַמט, האַנדווערקער קאַמער און פאַרשטעהער פון צעכען און פעראיינען.

קודם כל ווערט אין דער דאָזיגער פאַראָרדנונג אָנגעוויזען, אַז די צאָהל לערן־יונגלעך אין די האַנד־ ווערק־וואַרשטאַטען איז אָנבּלאַנג פון דעם מין מלאכה.

אין דעם רוב פאַכען מעג בּיי איין מייסטער זיין בּעשעפטיגט איין לערן־יונגעל; בּיי איין מייסטער און איין שטענדיג בּעשעפטיגטען געזעלען — 2 לערן־יונגלעך, און אויף יעדער ווייטערדיגע 2 בּעשעפטיגטע געזעלען — 1 לערן יונגעל. צוזאַמען מעגען העכסטענס זיין בּעשעפטיגט אין איין וואַרשטאַט — 3 לערן־יונגלעך.

פאַר אַ געזעלען וועט בּעטראַכט אַזאַ איינער, וואָס האָט אָפּגעאַרבּייט 250 טעג אין משך פונ׳ם יאָהר (בּיי סעזאָן־פאַכען 173 טעג) אין דעם זעלבּען וואַרשטאַט.

צום פאַרטרעטען אַ לערן־יונגעל, וואָס ענדיגט די לעהר, קאָן מען אָננעהמען אַ בּייעם מיט 3 חדשים פריהער, איידער דער אַלטער ווערט אַרויסגעלאָזט.

די וואָיעוואָדישע פאַראָרדנונג גייט אַריין אין קראַפט דעם 12 מע״ץ ה. י. ד. ה. היינט.

דער שטרייק אין דער טעקסטיל=אינדוסטרי

די אנגעשטעלטען-ארגאניזאציעס סאלידאריזירען זיך מיט די שטרייקענדע

(2) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען אינ׳ם מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ אין וואַרשאַ, מכּוח שאַרפען סכס׳ך אין דער לאָדזשער טעקסטיל־אינדוסטריע, איז נעכטען פאָרגעקומען אַ בּעריכטס־מיטינג אין קינאָ „אָשוויעטאַווי", צוזאַמענגערופען דורך דער „פּראַצאַ" און „כאַדע".

נאָכ׳ן אויסהערען די בּעריכטען פון וואַרשאַ, האָט זיך ענטוויקעלט אַ לאַנגע דיסקוסיע, אין רעזולטאַט פון וועלכער די פערזאַמעלטע האָבּען בּעשלאָסען פאָרטצוזעצען דעם שטרייק בּיז עס וועלען אויסגעקעמפט ווערען הנחות בּיי די פאַבּריקאַנטען.

אין בּעזונדערע פעראיינען זענען נעכטען פאָרגעקומען בּעראַטונגען פון די שטרייקענדע, בּכדי אַרומצורעדען די פראַגע פון עווענטועלען פאַרשאַרפען דעם שטרייק אין אָנהויב פון דער קומענדיגער וואָך.

נעכטען אין אָוונד האָט אַ גרופּע שטרייקבּרעכער געפּרובּט אָנהויבּען צו אַרבּייטען אין די קלענערע פאַבּריקען. אין יעדען פאַל האָבּען זיי אָבּער אָנגעטראָפען אויף אַ ווידערשטאַנד מצד די איבּעריגע אַרבּייטער אין די זעלבּע פאַבּריקען.

אין דער אַלגעמיינער שטרייק־סיטואַציע איז נעכטען קיין ענדערונג נישט פאָרגעקומען.

די רוה איז נישט געשטערט געוואָרען.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פּערוואַלטונגס־זיצונג פון דעם פּוילישען האַנדעלס־אָנגעשטעלטען־פעראיין, און ס׳איז אָנגענומען געוואָרען אַ בּעשלוס, אַז דער דאָזיגער פעראיין סאָלידאַריזירט זיך פולשטענדיג מיט די שטרייקענדע טעקסטילאַרבּעטער אין זייער גערעכטען קאַמף פאַר זייערע לעבּענס-הצטרכות׳ן.

*

די דינסטאַג׳דיגע קאָנפערענץ אין אַרבּייטס־אינספּעקטאַראַט צווישען בּיידע צדדים וועט פאָרקומען אין 2 טערמינען: מיט „פּראַצאַ" און „כאַדע" בּעזונדער, און מיט ז. ז. ז. – בּעזונדער.

די לאָדזער ווירטשאַפטליכע קריזען

וועגען דער לאַגע אין די פעראייניגטע שטאַטען

(אג) די ידיעה, וואָס איז אָנגעקומען פון וואַשינגטאָן, אַז דאָס בּאַנק מאָראַטאָריום איז פערלענגערט געוואָרען בּיז מאָנטאָג האָט אין לאָדז נישט געמאַכט קיין גרויסען איינדרוק, ווייל די היגע ווירטשאַפטליכע קרייזען האָבּען זיך שוין גערעכענט דערמיט, אַז די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאַטען וועט בּיז פרייטאָג נישט קענען בּעהערשען די לאַגע און דאָס מאָראַטאָריום וועט פערלענגערט ווערען.

וואָס שייך דער לאַגע, וואָס הערשט איצט אין די פעראייניגטע שטאַטען איז מען אין די היגע ווירטשאַפטליכע קרייזען אין דער מיינונג, אַז דאָס איצטיגע מאָראַטאָריום איז נאָך נישט קיין ענגילטיגעס און אַז עס וועט נאָך פערלענגערט ווערען, צו רוזוועלטס פעראָרדנונגען בּנוגע דעם גאָלד בּעציהט מען זיך אין די היגע בּאַנק און אינדוסטריע קריזען זעהר קריטיש, זיי ווערען כאַראַקטעריזירט אַלס טיפּישע קריגס פעראָרדנונגען און מען איז אין דער מיינונג, אַז זיי קענען אַרויסרופען אַ פונקט פערקעהרטער ווירקונג ווי מען ערוואַרט פון זיי, ווייל זיי קענען נאָך מעהר פערשטאַרקען דאָס אַנטלויפען פון דאָלאַר צום עפעקטיווען גאָלד.

אַז דער דאָלאַר זאָל אויף די אויסלענדישע בּערזעס און אין לאָדז נאָך מעהר פאַלען זעהט זיך נישט פאָר. די אַלגעמיינע מיינונג פון די ווירטשאַפטליכע קרייזען איז אַז די פּאָזיציע פון דאָלאַר אין אויסלאַנד איז זעהר שטאַרק. דער שווערפּונקט פון דער איצטיגער לאַגע, איז לויט דער מיינונג פון די ווירטשאַפטליכע קרייזען, אין דער אינערליכער ווירטשאַפטליכער פּאָזיציע פון די פעראייניגטע שטאַטען און די ענטוויקלונג פון דער סיטואַציע איז אָבּהענגיג הויפּטזעכליך פון דעם ווי אַזוי די געשעהענישען וועלען זיך ווייטער אָפּשפּילען אויף דעם פראָנט נישט נאָר אויפ׳ן געלד־געביט, אָבּער אויך אויפ׳ן אינדוסטריעלען און האַנדעלס ־ביט.

דער נייער שאָסעי צווישען לאָדז און וואַרשא

(א) לויט ווי מ׳אינפאָרמירט אונז, האָבּען זיך אָנגעהויבּען צוגרייטונגס-אַרבּייטען צו דעם בּוי פון דעם נייעם שאָסעי צווישען לאָדז און וואַרשא

באַנדיטען=אָנפאַל

(2) נעכטען בּיינאַכט זענען אויף ראָג פראַנ-טשישקאַנער און זאַווישע אומבּעקאַנטע באַנדיטען בּאַפאַלען דעם 28-יעהריגען מאיר דרעליך (זאַווישא 28) און איהם שטאַרק צושטאָכען מיט מעסערס.

פאַגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

עס ווערט געפיהרט אַנ׳אויספאָרשונג.

זעלבּסטמאָרד פון אַ יונג מעדעל

(2) נעכטען האָט אויסגעטרונקען אַ גרויסע דאָזע עסיג-עסענץ די 26-יעהריגע יאַנינא זשיפּנ-טאָרסקאַ.

פאַגאָטאָוויע האָט זי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

די סיבּה איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

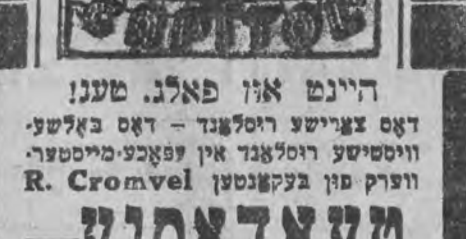

היינט און פאָלג. טעג!

דאָס צאַרישע רוסלאַנד – דאָס בּאָלשעוויסטישע רוסלאַנד אין אַ פאַכע־מייסטער־ווערק פון בּעקאַנטען R. Cromvel

„טעאָדאָסיע—סעוואַסטאָפּאָל"

אין די הויפּט-ראָלען:

Miriam Hopkins, George Bankroft

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבּע און לאַנד-אַקטואַליטעטען.

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג. שבּת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בּייטאָג. פערקלענערטע פּרייזען פון די פּלעצער. הנחה-בּילעטען גילטיג אָהן בּעגרענצונג. דער זאַל איז שטאַרק בּעהייצט.

צוגאָב-פּאָבּאָר=קאָמיסיע

אין מיטוואָך, דעם 15. מערץ וועט אין לאָקאַל אויף אַל. קאָשטשושקי 21 אַמטירען — פון 8 אינדערפריה אַ צוגאָב־פּאָבּאָר־קאָמיסיע פאַר פּ. ק. או. לאָדז־שטאָט 1, צו וועלכער עס דאַרפען זיך צושטעלען יונגעלייט פונ׳ם יאָהר־גאַנג 1911 און עלטערע, וועלכע האָבּען נישט רעגולירט זייער מיליטער־דינסט, און וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

דאָנערשטאָג, דעם 16. דאַרפען זיך מעלדען פאַר דער קאָמיסיע פּ. ק. או. לאָדז־שטאָט 2, (איבּ׳ם זעלבּען לאָקאַל) פון די זעלבּע יאָהרגענג — די, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

די יונגעלייט דאַרפען האָבּען בּעקומען נאָך מענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער סטאַראָסטווע.

בּרויט זאָל בּיליגער ווערען

די פּאָזיציע פון המן-טאַשען איז אומבּעריהרלעך

(א) דעם 14 ד. ח. וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון דער צעניק-קאָמיסיע בּיים מאַגיסטראַט וועגען אויסאַרבּייטען נייע פּרייזען אויף געבּעקס. עס ווערט פאָראויסגעזעהן, אַז געבּעקס זאָל בּיליגער ווערען.

טערמין פון דער ערשטער ראַטע לאָקאַל-שטייער

(א) דעם 14 ד. ח. ענדיגט זיך דער צאָהלונגס-טערמין פון דער ערשטער ראַטע לאָקאַל-שטייער, בּיז וועלכען מ׳קאָן איהם איינצאָהלען אין יעדער שטאָט-קאַסע אָהן פּראָצענטער און שטראָפען.

אַדמיניסטראַטיווע שטראָף

דעם 10 ד. ח. האָט דער שטראָף-אַדמיניסטראַטיווער רעפעראַט בּיי דער היגער סטאַראָסטווע, בּעשטראָפט דעם 21-יעהריגען עדוואַרד קענדזשיאַ (גראַניטאָוואַ 14) מיט אַ חודש אומבּעדינגטען אַרעסט פאַרן וואַרפען מיט שטיינער אויף פּאָליציאַנטען, און דעם 28-יעהריגען שטשעפּאַן קינאַ (פּלאַצקאַ 10) אויף אַ חודש אומבּעדינגטען אַרעסט פאַר׳ן אויסהאַקען שויבּען אין טראַמוויי.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט בּיינאַכט דיזשורירען: ק. לייניווע-בּער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּעטריקאָווער 127), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), פּ. וואָיטשיצקי (נאָפּיורקאָווסקיעגאָ 27).

פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט

היינט די יעהרליכע מיטגלידער-פערזאַמלונג

היינט 11.30 פאַרמ. קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל (פּיעטריקאָווער 121) די אַלגעמיינע יעהרליכע מיטגלידער-פערזאַמלונג פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט

מיטוואָך, ד. 15-טן מערץ, 9 אָוונט

טעאַטער „סקאַלאַ"

פייערליכער 40-יעריגער יובּילעאום פון דירעקטאָר ... יודישע ... ער

א. בּעזמאַן

ב׳ווערט געשפּילט:

פאַרקויפטע נשמות

אין די הויפּטראָלען

אבּרהם מאַרעווסקי

קלאַרא סעגאַלאָוויטש

גניא שליט

אַלעקס שטיין

זיגמונט טורקאָוו

נאָך דער פאָרשטעלונג — אַ פייערליכער יובּל=פּראָגראַם

ס׳נעמען אָנטייל פון טעאַטער „פאַראייניגטע אַקטיאָרן" (פּאַקט)

א. מאַרעוווסקי (אַ סקעטש פון 2 פּאַקטס)

זיגמונט טורקאָוו (רעציטאַציעס)

נעמט פון טעאַטער „אַראַראַט":

מאַלווינאַ ראַפּעל, מרים דאַלסקאַ, יוסף סטרוגאַטש.

פון רעווי-טעאַטערס איראַ ערווערסט, ב. נאַרסקי—נאַזשיצאַ.

דועט לואיס לואיסאָף און ר. בּעזמאַן.

בּילעטען שוין צו בּעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

„ליגע פון קאנסומענטען"

אין לאדז איז געגרינדעט געווארן א „ליגע פון קאנסומענטען". די ליגע זאל זיין דער אנהויב פון א צענטראלער אינסטיטוציע, וועלכע זאל ארומנעהמען די קאנסומענטען פון גאנצען לאנד. די אויפגאבע, וועלכע די ניי-געשאפענע ליגע האט זיך געשטעלט איז צו פיהרען א ווירטשאפטליכע פאליטיק, וואס זאל זיך אקעגענשטעלען די פאליטיק פון די פראדוצענטען און קארטעלען. די ליגע וויל פיהרען א קאמף ביליגער צו מאכען דירה-געלד, עלעקטריע, גאז, קוילען, צוקער, טראמוואי א. א. וו. דער קאמף וועט געפיהרט ווערען מיט וויסענשאפטליכען פארשען פון דער קאלקולאציע א. א. וו.

פרייטאג איז אין שטאט-ראט פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער נייער ליגע. די איניציאטארען האבען רעפערירט זייער אויפגאבע, האבען ערקלעהרט, אז צו דער ליגע האבען זיך שוין אנגעשלאסען עטליכע צעהנדליג קליינהענדלער, האנדווערקער און אנדערע ארגאניזאציעס, וועלכע נעהמען ארום 41 טויזענד מיטגלידער. די גרינדער האבען אויפגעפאדערט זיך אנצושליסען אין דער ליגע.

המנ'ס מפלה פון אנ'אקושערקע

(2) אין יולי פ. י. האט די איינוואוינערין פון בעלכאטאוו, עליזא בערג, געלאזט זיך מאכען אנ'אפעראציע אויף אפצוטרייבען א קינד.

פון דער אפעראציע איז זי געשטארבען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די אפעראציע האט אדורכגעפיהרט די בעלכאטאווער אקושערקע, איזאבעלא באראניסקא.

דאס קרייז-געריכט האט זי דערפאר פאר-משפט אויף 2 יאהר טורמע.

די פערמשפטע האט אפעלירט. און דער סוף איז געווען, אז דאס אפעלאציע-געריכט האט נישט נאר פערקלענערט די שטראף, נאר פערקעהרט, צוגעגעבען א „שלח מנות'ל" — אז ביי איהר ווערען נאך אפגענומען די עהרען-רעכט אויף 10 יאהר.

מרודא-פאביאניץ עד כוש...

הודו — ס'איז שוין 10 יאהר. ווי דאס מקום איז נתעלה געווארען

(א) היי-יאהר ווערט 10 יאהר זינט עס עקזיסטירט רודא-פאביאניץ, וואס איז פון א דערפעל אין דער גמינע ברוס, לאדזער קרייז. אין יאהר 1923 עולה לגדולה געווארען צו אנגערופען ווערען א שטאט.

אין שייכות דערמיט ווערט פראיעקטירט א רייהע פייערליכע פעראנשטאלטונגען.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

שרודמיעסקא 15 — טעאטער „סקאלא" — טעלעפ׳ן 232-33

היינט, זונטאג, 9 אוונט, צום 4-טען מאל. פרייזען פון 70 גר. ביז 3 זל.

גאסטשפילען פון
פעראייניגטע אקטיארען
„פאקט"
אנפיהרונג
זיגמונט טורקאוו — אלעקס שטיין

אין די הויפטראלען:
אברהם מארעוועסקי
קלארא סעגאלאוויטש — געניא שליט
זיגמונט טורקאוו — אלעקס שטיין

פארקויפטע נשמות
(די וואס האנדלען מיט רום)

פיעסע אין 5 אקטען פון ס. פעניאל און פ. נירוי. איבערזעצט און דעקאטירט פון מנחם רובין.

מארגן, מאנטאג, 9 אוונט פאפולערע פארשטעלונג. פרייזען פון 60 גר. ביז 2.20

2 דלפונס פאר'ן געריכט

אנגעקלאגט פון 2 וויזתא'ונעם און 1 וויזתא

אדער: א מעשה מיט א „נאציאנאל-טעאטער" אין לאדז-הבירה

(2) אין סעפטעמבער פ. י. האט זיך אויף פשענדזאלניאנא 68 געעפענט א טעאטער א. נ. „טעאטער נאראדאווי".

דער חילוק פון דעם לאדזער „טעאטער נאראדאווי" און דעם ווארשאווער „טעאטער נאראדאווי" איז אין דער ערשטער רייהע בעשטאנען אין דעם, וואס דער ווארשאווער ווערט אויסגעהאלטען דורכ'ן ווארשאווער מאגיסטראט און אין איהם שפילען די גרעסטע פוילישע אקטיארען, און צו דעם לאדזער האבען זיך גענומען 2 רייזען-דלפנים סטעפאן סיפינסקי און וולאדיסלאוו באבערסקי, און שפילער האבען אין איהם נעשפילט די גרעסטע דרענגער (ווי אין פסוק שטייט: „אז ירננו כל עצי יער", ד. ה. אז משיח וועט אי"ה קומען, וועלען זינגען אלע דרענגער און קלעצער).

הכלל די אנגערופענע 2 יונגעלייט האבען געזוכט „פינוסע". האבען זיי בעשלאסען צו מאכען א טעאטער — אין ווארשא איז דא א „נאראדאווי", וועלען זיי אויך מאכען א פשענדזאלניע-נאראדאווי...

אזוי ווי קיין כסף האבען זיי נישט געהאט, האבען זיי געמאלדען אין די בלעטער, אז זיי זוכען מענשען צו א ראיעל און גוט געשעפט מיט געלד...

עס האט נישט לאנג געדויערט, און עס האבען זיך געלאזט אנציהען: סטעפאניא וואושניאק (זשוואדזקא 51), סאבינא מראז און אדאם שיופקאווסקי.

זיי אלע האבען אריינגעטראגען געלד, אלס קויציע, און איינע איז געווארען א קאסירערין, די צווייטע — א סעקרעטארקע און דער דריטער — א גארדעראבער.

הכלל, וואס איז דא א סך צו דערציילען — דאס טעאטער האט אנגעהאלטען פונקט פון אסתר תענית ביז פורים, און די 3 געלד-געבער זענען געבליבען מיט די פאר גילדען אין דעם לאנד כוש...

וואס-זשע האבען זיי נעבעך געהאט צו טון? האבען זיי גענומען און אנגעקלאגט די 2 דלפונס אין געריכט, און נעכטען איז פארגעקומען זייער פראצעס.

פון דער אנקלאגע איז גארנישט געווארען — און די ביידע דלפונס זענען ארויס פריי און נקי.

א שפאציר ארום דער וועלט

אין יאהר 1929 האבען זיך 3 לאדזער יונגעלייט געלאזט צו פוס ארום דער וועלט. צוויי שען די דריי גינגאלד, זיגעלמאן און פרענקעל, איז דער לעצטער א מיטארבייטער פון דער בראזיליאנער יודישער „פאלקסצייטונג".

די דאזיגע יונגעלייט זענען איצט צוריקגעקומען קיין לאדז, לעת עתה האבען זיי בעזוכט: שפאניען, פארטוגאל, מיט דער שיף זענען זיי אנגעקומען קיין בראזיליען. דארט האבען זיי בעזוכט 25 שטאטען. זיי האבען בעזוכט אורוגוואי, פאראגוואי, ארגענטינע און באליוויע. פון דארט האבען זיי זיך מיט א שיף צוריקגעקעהרט קיין אייראפע (מארסעל) און ווייטער בעזוכט פראנקרייך, דייטשלאנד, פון וואנען זיי זענען אנגעקומען קיין לאדז.

איצט האט זיך צו זיי אנגעשלאסען א פירטער לאדזער טישלער, און זיי בעמיהען זיך צו בעקומען אנ'ערלויבניש ביי דער מאכט אויף פארטצוזעצען זייער „שפאציר" ארום דער וועלט.

טיר
כשר לפסח
איז די בעסטע
AROMATYCZNA

אמאטארען פון „קאזשיאנע" סחורה

צוויי גנבות צו דערהאלטען דאס גלייכגעוויכט

(2) אויפ'ן וועג פון לאוויטש קיין לאדז האט מען אין אויטאבוס ארופגעגנב'עט ביי איינעם מארעק שימקעוויטש (פיראמאוויטשא 7) א קאסטען מיט שטוב-געוויכטען אין דעם ווערט פון 500 זלאטעס.

דער ענין איז פראטאקאלירט געווארען.

(2) און נאך א גנבה:

ביי דער ציטונגס-הענדלערין זאפיא מיכאלקא (ליפאווא 63) האט מען פון דעם ציטונגס-קיאסק, אויף פרייהייטס-פלאץ 2 ארויסגעגנב'עט א טעקע מיט פאסט-מארקען שטעמפעל-מארקען און וועקסעל-בלאנקעטען אין דעם ווערט פון 900 זלאטעס.

פערקויפער אין דער קאנפעקציע בראנזשע ארגאניזירען זיך

די טעג איז אין לאקאל פון לאדזער האנדעלס-אנגעשטעלטען-פעראיין (פיעטריקאווער 85) פארגעקומען א קאנפערענץ פון די אנגעשטעלטע אין דער קאנפעקציע-בראנזשע, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א סעקציע פון פערקויפער אין דער קאנפעקציע-בראנזשע. די אויסגעוועהלטע קאמיסיע איז שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

קינדער פאר הונגעריגע קינדער

היינט, זונטאג, 11,30 פארמיטאג, קומט פאר אין „סקאלא-טעאטער" א הערליכע פורים-רעוויו מיט א זעהר רייך פראגראם, וואס בעשטייט פון טענץ, דעקלאמאציעס און פורים-פאראדיעס.

די הכנסה איז בעשטימט פאר דער קינדער-היים ביי דער געז. „נותן לחם".

בילדער-אויסשטעלונג אין „קא-סינא"-פאסאזש

היינט זונטאג, 12 פארמיטאג קומט פאר אין די הערליך-דעקארירטע סאלאנען פון „קאסינא"-פאסאזש, פעטריקאווער 67, די פייערליכע ערעפנונג פון דער בילדער-אויסשטעלונג פון די לאדזער קינסטלער, וואס וואוינען אין פאריז. די אויסשטעלונג געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון פרוי האלינא אימאוויטש.

ביי שמערצען

גערוועזער ארט און קאפ-ווייטאגען מוז מען תיכף איינעהמען טאנאל-טאבלעטקעס, וועלכע שטילען די שמערצען. פרובט און איבערצייגט אייך אליין. פערלאנגט אבער אין אייער אייגענעם אינטערעס נור טאנאל-טאבלעטקעס. צו בעקומען אין אלע אפטייקען. פרייז 2 זל. רעג.-נר. 1364

טאנאל

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן

פון יודישען פאמיליען-לעבען

(117

— ברוטאל זענט איהר געווען צו איהר, האט די באראנין ווייטער געזאגט, ברוטאל און ריקזיכטסלאז ווי א מערדער, זי האט פאר אייך געשוואויגען פאר אייך געוויינט, אז זי איז אונשולדיג, אז זי האט געמוזט אונטערליגען דעם גוואלטאט פון אנ'אויסוואורף, און איהר זענט אויף דעם אלעם געווען טויב און האט געזוכט א וועג ווי אזוי זיך ארויסצודרעהען פון דעם אנשיקעניש, וואס האט אייך כלומרשט געטראפען...

מארעק האט אנגעכאפט דאס טירעל פון דעם אויטא און געמאכט א בעוועגונג אזוי ווי ער וואלט געוואלט ארויסשפרינגען פון דארטען

— א, איהר האט א טעות, האט די באראנין קאלטבלוטיג געענטפערט, איהר וועט דאס טירעל נישט עפענען, איך האב פאראויסגעזעהען, אז איהר וועט וועלען מאכען טעאטראלע אנשטעלען, און דעריבער האב איך די טירלעך פון אויטא גוט פערזיכערט, זיצט בעסער רוהיג און הערט מיך אויס ביז'ן צום סוף, אפשר וועלען מיינע ווייטערדיגע ווערטער שפעטער נישט זיין פאר אייך אזוי אונאנגענעהם ווי די איצטיגע

מארעק איז געזעסען בלאס ווי די וואנד, ער האט מיט מאטע אויגען געקוקט אויף דער באראנין און גארנישט געענטפערט ער האט שוין געוואלט דעם ביטערען כוס אויסטרינקען ביז צום סוף, עפעס ערגערס וואס ער האט ביז איצט געהערט קען שוין נישט זיין, די באראנין האט ווייטער גערעדט

— און דאס אלץ האט איהר געטון אויס דאנקבארקייט דערפאר, ווייל מרים האט אזוי פיל געטון פאר אייך, אין דער צייט ווען איהר זענט געווען ארעסטירט אונטער אזא שווערער בעשולדיגונג

— ניין, זי האט פאר מיר גארנישט [illegible]אלס געטון, האט מארעק געזאגט, זי האט זיך [illegible] נישט בעמיהט זיך צו זעהען מיט מיר און זיך צו [illegible]רעסירען מיט מיין גורל

— איהר גלויבט איהר אפשר נישט, אז זי איז אין די ערשטע צייטען געווען שווער קראנק, דאס איז אייער זאך, אבער וויפיל האט זי שפעטער פאר אייך געטון, נאר א דאנק איהר זענט איהר אזוי שנעל בעפרייט געווארען

— מיר האט דער אויספארשונגס-ריכטער [illegible] געזאגט, אז פאר מיר האט זיך בעמיהט עפעס א [illegible]מע..

— נו, און מרים איז נישט קיין דאמע

— נישט זי, זיכער נישט זי...

מארעק האט נישט פערענדיגט דעם זאץ, לויט דעם שמייכעל פון די באראנין האט ער זיך אנגעשטויסען, אז דאס מוז זיין די דאמע, וועלכע ז'אט זיך בעמיהט אז ער זאל בעפרייט ווערען פון דער שרעקליכער בעשולדיגונג. איצט האט ער גארנישט פערשטאנען, וואס טוט זיך? ווער איז זי? וואס וויל זי פון איהם.

— מרים האט זעהר פיל געטון אייך צו בעפרייען, און איהר האט דעם מיידעל אויף דעם דאזיגען אופן בעצאהלט, אבער זי איז געווען שטארקער פון אייך, מרים האט אייך בעזיגט. זי האט אייך פראסט פשוט געוויזען די טיר, דאס איז געווען דער ווירדיגסטער ענטפער פון דעם אונגליקליכען מיידעל, נו, און וואס וועט איהר ענטפערען אויף דעם אלעם?

— וואס זאל איך ענטפערען, אז אלץ וואס איהר זאגט איז אמת

— [illegible] ווי אזוי וועט איהר ווייטער האנדלען?

מארעק האט שארף אנגעקוקט די באראנין

— ווער איז זי דאס אזעלכע וואס זאל מיט מיר רעגירען, וועלכע זאל מיר בעפעהלען? ווער איז זי דאס אזעלכע פאר וועמען איך דארף אפגעבען א חשבון פון מיינע מעשים און מיינע ווייטערדיגע פלענער

ער האט געוואלט דער באראנין שארף ענטפערען, אבער קוקענדיג אויף איהר האט ער פערלוירען דעם מוט און דרייסטקייט דערצו

— אלזא, ווי אזוי שטעלט איהר זיך פאר אייער ווייטערדיגע האנדלונג בנוגע מרימען?

— ס'בלייבען מיר צוויי זאכע האט מארעק קוים ארויסגערעדט... אבער קודם כל זאגט מיר, ווער זענט איהר און וואס פאר א שייכות האט איהר מיט מרימען, ווען איהר בעהמט זיך אזוי שטארק אן איהר עולה און זענט אזוי שטארק פעראינטערעסירט אין איהר גורל?

— איך רעכען, אז דער אנגרייפער היינט בין איך און איהר דארפט זיך האלטען אין דעפענסיווע, צום סוף געהט איהר גאר איבער אין אפענסיווע, דאס דארפט איהר נישט טון, אויב איהר פערשטעהט זיך אביסעל אויף סטראטעגיע, אלזא זאגט וואס טראכט איהר צו טון, וועלכע זענען אייערע אויסוועגען?

— ס'בלייבט מיר ווירקליך נישט מעהר איבער ווי צוויי זאכען. האט מארעק שוין געזאגט, אהן שום ווידערשטאנד. אדער בעטען ביי מרימען, אז זי זאל מיר מוחל זיין פאר מיין האנדלונג, אויב איך זאל וויסען, אז דאס וועט האבען ערפאלג אדער צו מאכען א סוף צו מיין לעבען

— און מיר געפעלען נישט אייערע ביידע פלענער. פון דעם ערשטען וועט סיי-ווי-סיי גארנישט ווערען, איהר האט זיך שוין געראפט איבערצייגען, אז איך קען דעם ענין זעהר גוט און ווייס מעהר פון אייך, דערפאר קען איך אייך מיט גאנצען זיכערקייט זאגען, אז מרים וועט אייך מעהר נישט וועלען מעהר אנקוקען. בנוגע דעם צווייטען פלאן, האלט איך גלאט נישט דערפון, ווייל [illegible] איז אנ'אויסוועג פאר א נאר, פאר אנ'אונבעהאלפענעם שלים[illegible], איהר דארפט געפינען גאר אנ'אנדער אויסוועג פון אייער לאגע

— דהיינו?

— איהר געפינט זיך איצט אין א שווערער מאטעריעלער לאגע, נישט אמת?

— יא, איך אין א לאגע כמעט אהן אנ'אויסוועג

— דאס וועט פערלייכטערען דעם אויסגאנג דערפון

— וואס מיינט איהר דערמיט צו זאגען, צי מיינט איהר נישט אמאל, אז איהר וועט מיך מיט עפעס איבערקויפען

— פארוואס זאלט איהר רעדען אזעלכע שטארקע ווערטער, מ'קען אזעלכע זאכען אנרופען מיט גאנצע אנדערע נעמען און ס'בעקומט זיך אנ'אנדער איינדרוק.

(פארטזעצונג קומט)

יודיש טעאטער „פילהארמאניע"

טרופע אונטער דער לײטונג פון משה ליפמאן.

היינט, זונטאג, 9 אוונט דער שענסטער און פרייליכסטער שלח מנות!

אויב פורים איז א מצוה פריילעך זיין – וועט איהר היינט די מצוה מקיים זיין!

היינט פערבראנגען מיר אלע היינטצייטיגע המנים!

נור 1 מאל אין יאהר אזא אוונט! 2 פארשטעלונגען פאר 1 בילעט

1) די די אריגינעלסטע מוזיקאלישע קאמעדיע „חובות" לאכען! לאכען! און לאכען!

און די גאנצע קאמפאניע קוילעטש בעקער וועלען אויפבאקען א גלענצענדע רעוויו פון 12 שענסטע און בעסטע פעריל פון דער יודישער ביהנע, אונטער'ן נאמען:

2) דער געפלאכטענער פורים-קוילעטש

פארוויילונג ביז האלבער נאכט! אלץ נייע! אלץ אריגינעל! אלץ פיקאנט!

פערזוימט נישט! בילעטען פון 80 גר. ביז 2.20 שוין צו בעקומען אין קאסע.

מאנטאג פאפול. פארשטעלונג אחשורוש

א צושטאכענער גרעגער

האט גורם געווען צו 8, 5 און 3 חדשים טורמע

(א) איינער, אלאיזי גרעגער פון אלעקסאנדער האט א לענגערע צייט געהאלטען אין איין בעקומען אנאנימע שאנטאזש-בריף, אז ער זאל בעצאהלען א געוויסען קליינוויקסיגען פערשוין (מ'האט אין די בריף אנגעוויזען אנ'ארט) 1000 זלאטעס. אנישט — האט מען איהם געסטראשעט – וועט מען אויסגעבען אין דער עפענטליכקייט געוויסע אינטימע ענינים, וואס פאסען זיך נישט, אז מ'זאל וויסען זיי וויסען.

אזוי ווי גרעגער האט געהאלטען, אז ער איז ריין פון זינד, האט ער די בריף-שרייבער געהערט, ווי המן דעם גרעגער, און ווי היפלער די יודישע צייטונגען...

דער סוף איז אבער געווען, אז דעם 9. דעצעמבער פ.י. האבען איהם ביינאכט אפגעווארט 3 פערשוין: יאן גראבעלסקי, טאדעאוש פישיאק און ראמאן וואשיאק און זיי האבען איהם צושטאכען מיט מעסערס, ווי גרויס ער איז געווען.

דער סוף זייערער איז נאכטען געווען א גאנץ ביטערער: דאס געריכט האט גע'פסקנט, אז דער ערשטער דארף זיצען 8 חדשים, דער צווייטער—5, און דער דריטער—3 חדשים טורמע.

פון דער יודישער פאלקס-פארטיי

פאריגען שבת אוונט איז אין לאקאל פון דער פאלקס-פארטיי פארגעקומען דער המשך פון דער יעהרליכער אלג. פערזאמלונג אונטערן פארזיץ פון ה' שלמה טארקע. ראטמ כ א ר י האט אין זיין רעפעראט זיך בעזונדערס אפגעשטעלט אויף דער יעצטיגער אלגעמיינער און ספעציעל יודישער עקאנאמישער לאגע אויף דער גארער וועלט, און אין פוילען און וועגען דער שטעלונג פון דער פאלקס-פארטיי צו די דערמאנטע פראגען. ער רעדט אויך וועגען אלע מלוכה און קאמונאלע אינסטיטוציעס אין וועלכע די פאלקיסטישע שלוחים קומט אויס צו פיהרען א קאמף. ער דערמאנט אויך די פאליטיק פון דער יודישער קהלה-מצהרהיים און דעם קאמף, וואס מען וואלט געדארפט פיהרען ווען עס וואלט מעגליך געווען א פאראייניגטער נאציאנאלער אפאזיציאנעלער פראנט, און פאדערט אויף אלע פאלקיסטען און סימפאטיקער צו ווערען אקטיווער אינ'ם קאמף צו דערהאלטען די דעראבערטע פאזיציעס אינ'ם יודישען און אינם אלגעמיינעם עקאנאמישען פאליטישען לעבען. דער פאליטישער רעפעראט פון ארוו. ו י י צ מ א ן איז איבערהויפט געווען פיל אפטימי ם, בעזונדערס האט ער אנגעוויזען אז עס איז נישט ריכטיג די שיטה, אז וואס מעה" מען דריקט אונז פאליטיש און עקאנאמיש איז אלץ מעהר סגולה פאר דער יודישער נאציאנאלער אחדות. איך גלויב נישט אין דער יודישער אסימילאציע — רופט אויס דער רעדנער, אדרבא. כמעט אין אלע קולטורעלע לענדער וואו יודען האבען גרויסע פרייהייטען בויט זיך דאס יודישע וועלטליכע אייגנארטיג נאציאנאל לעבען.

מאגיסטער ב א ל ב א ר י ש ס ק י רעדט געגען דעם צוזאמען זיצען פון די פאלקיסטען מיט דער אגודה-מצהרהיים אין דער יודישער קהלה, אויף זיין פארשלאג ווערט בעשלאסען צו רופען א פערזאמלונג צו נעמען א שטעלונג צו דער איצטיגער יודישער קהלה.

עס האבען אויך גערעדט די ה"ה: דאקטאר גלאטמאן, גרינשפאן, האמבורגער, ראדאשיצקי, פרייס, גערעכט, יוזעפאוויטש, גראסמאן, רודניצקי, בענדעט א. א. דאן איז מען צוגעטרעטען צו וואהלען.

אין ראט פון דער לאדזער פאלקיסטישער ארגאניזאציע זענען אריין: דאקטאר אדוו. וויצמאן פארזיצער, דאקטאר פ. לארי, אברהם גלאסען — וויצע פארזיצערס, קאסירער — לייב גערעכט. סעקרעטאר — עוזר האמבורגער, דאקטאר אהרן גלאסמאן מאגיסטער באלבארישסקי, יעקב גרינשפאן שלמה טארקע, יעקב לאסמאן, דוד יוזעפאוויטש, לאה יאסקאוויטש, שרה וואלקאוויטש, משה ראדאשיצקי, לייב פרייס, משה הערשקאוויטש, אהרן גראסמאן, וואלף רודניצקי. קאנדידאטען: בצלאל פישער, משה באפארסטעק, רעווידיר-קאמיסיע: וואלף גראסמאן, יצחק זורקאווסקי, מענדעל קופערמינץ, שלמה קאזאגאווסקי און אברהם אבראמאוויטש.

פערזאמלונג פון האנדווערקער-באנק

אין לאקאל פון האנדווערקער-קלוב אויף פאלודניאווא 4 איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דעם האנדווערקער-באנק, וועלכער געפינט זיך איצט אויף פאלודניאווא 3. די פערזאמלונג האט געעפענט ה' ראובן האפמאן.

דיר. ארדינאנס האט רעפערירט זיין בעריכט און דעם בילאנס פאר די יאהרען 1931 און 1932. די דיסקוסיע ארום בעריכט איז געווען זעהר א לייידענשאפטליכע. אויף דער ארויסגעזאגטער קריטיק האבען געענטפערט די ה"ה האפמאן, מאשענבערג און ארדינאנס. דער לעצטער האט אנגעוויזען, אז אין דער צייט ווען אלע גרויסע בענק האבען געקראכט, איז די האנדווערקער-באנק געבליבען גאנץ, און ס'דראהט איהר גישט קיין שום געפאהר.

דער בעריכט און בילאנס ווערען בעשטעטיגט. דיר. ארדינאנס ערקלעהרט דאן, אז צוליב דעם וואס ער איז שוין מיד פון זיין ארבייט און צוליב דער רעדוקציע פון פערזאנאל און לוינען, וועט ער מעהר קיין שום מאנדאט און ארבייט פאר דער באנק מעהר נישט אננעהמען. די וואהלען גיבען פאלגענדע רעזולטאטען. אין דער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען: לאוניק יאעל, מארעק פיין, י. קליינמאן, א. בוים, ר. האפמאן און צינציגאטוס.

אין אויפזיכטס-ראט זענען געוועהלט געווארען: מ. קופער, ל. אדערבערג, מ. פרינץ, ריזשיק, ארנער, מאשענבערג, זילבערבערג, לעווקאוויטש, הערשקאוויטש, לובלינסקי, פשיגורסקי און ווייגארטען.

היינט — פורים-אוונט

אין „פילהארמאניע"

אויף היינט זונטאג האט משה ליפמאן אנסאמבל צוגעגרייט א גרויסען טראדיציאנעלען פורים אוונט מיט א פעישירעפארביגען פראגראם צום לעצטען מאל די מוזיק קאמעדיע „חובות", און א גרויסע רעוויו אונטער'ן נאמען „דער געפלאכטענער פורים קוילעטש".

אונגעוועהנליכע טעלעגראמע!

דאס

גרויסעגעווינס

75.000 זל.

אויף נומער 75040

איז געפאלען דעם 10-טען ד. ח. אין דער קאלעקטור ביי

J. WOLANOW

Łódź: Piotrkowska 11 i 72

גליקליכע לאסען פון דער 5-טער קלאס זענען נאך ביי אונז צו בעקומען.

טעאטער „סקאלא"

גאסטשפילען פון טעאטער „פארייניקטע אקטיארען" (פאקט)

די פרעמיערע, פון ם. פאגניאל און א. ניראיקס א. נ. „פארקויפטע נשמות" אדער „די וואס האנדלען מיט רום", איבערגעזעצט פון פראנצויזיש און רעזשיסירט דורך מנחם רובין מיט אברהם מארעווסקי, קלארא סעגאלאוויטש, נעגיא שליט, זיגמונט טורקאו און אלעקס שטיין אין די הויפטראלען איז א דורך מיט גרויס דערפאלג.

היינט זונטאג אוונט צום 4-טען מאל „פארקויפטע נשמות".

לאדזער יוד. קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער

אראראט

קינסטל. אנפיהרונג: משה בראדערזאן.

ווייסער זאל פון „מאנטיפעל" זאכאדניא 43

היינט, זונטאג— 12 בייטאג

א גרויסער פרימארגן פאר ארבעטער און אינטעליגענץ

די גילדערנע ראקעטע

פון 49 גר. ביז 1.99 זל.

אוונט לכבוד פורים—2 פארשטעלונגען 9.30 און 11.30 א פורים-נאכט-פארשטעלונג

די גילדערנע ראקעטע

אכטונג! יעדער קויפער פון א בילעט קאן געווינען 2 פלאש כרמל-ווין, א מתנה פון „אראראט" פאר זיינע באזוכער. יעדע 50 פלעצער געווינט א מתנה.

בילעטן צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 2-טער טאג

Zł. 75.000 nr. 7504+.

Zł. 10.000 na nr-y 29186 60939 63566

Zł. 5.000 na nr-y 2295 653,9 90147 143478.

Zł. 2.000 na nr-y 318+ 3938 9447 13400 20004 29058 41483 44110 46435 46640 46723 46171 48662 50193 55325 56617 58643 60563 61402 65787 67116 67169 68502+ 65931 83167+ 88869 89111 96199 1000779 101815 104553 115133 119936 124170 127392 129532 138572 140600 143588.

Zł. 1.000 na nr-y 1974 2475 4687 4920 10881 17867 163034 18115 22319 27634+ 32115 34143 41604 43721 57130 57334 62632 64016 66255 68682 73569 73698 76008+ 76457 79955 79992 80024+ 92173 100721 10634 108003 108810 109961 110253 130819+ 132706 133980 141564 145396 145477.

Po 250 złotych na N-ry:

29 136+ 62 306 74 455 61 508 687 786+ 899 1018 52 197 205+ 461+ 507 48 605 60 962 73 2136 57+ 263 97 344 494 512+ 75 83 743 815 47 58 3002 84 217 76 40 104 13 554 697+ 802+ 916+ 4194 221 341 50 51 70 429+ 38 567 613 76 708 865+ 5011 208 315 876 6080+ 91+ 155+ 57 235 76 376 605 711 80 917 57 7288 345 87 480 94 511 26 60 65 875+ 920+ 8121 414 99+ 830+ 31 87 905 14 25+ 67 89 9087 254 333 46 67 450 86 6542 10158 212 35 642 72 764+ 932 81 1.064+ 151 90 269+ 32 032 50 406 42 52 84 90 523 51+ 992 12333+ 85 923 56 13164 78+ 295 520 59 813 71+ 728 831 98 909 81 14145 250 404 10 45 74+ 716 946 15192 207 334 88 418 541+ 55+ 61 771 856 88 16131 327+ 91 583 671 802 972 17151 211 432 622 765 935 66 18005 07 26 79 93 188 93 264 87 344 509 31 43 50 75 611 12 847 77 938 60 69+ 9312+ 76 414 22+ 42 544 98+ 635 56 83 75+ 808+ 53

20030X 32 104 48 428 534 881 907 21009 55 170 203+ 33+ 623 73 717 53 999 22038 164 74 407 657+ 733 64 812 23014 56 70 190 262 320 41 47 64 490 619 843 906 24001+ 09 66 144 214 17 367 69+ 405 51 54 522 31 97 724 66 71 866 900+ 25048 162 65 255 402 13+ 21 526 75+ 651 62 95 743 824 27 37 60 26029 62 156 39 334 82 450 621 946 49 27235 339 503 66 652 900 40 28163 226 42 74 317 25 486 507 609 29019+ 275 428 583 620 33 41 709 65 838 900 26+ 30175+ 366+ 442+ 46+ 65 569 675 704 43 62 821 986 91 96 31191+ 209 10 99 328 455 514 657 80 782 32025 28 116 57 292 310 83 522 53 63 732 92 97 852 33047+ 74+ 77 133 248 686 897 963 34021 32 140 334 50 55 91 466 502 41 675 87 99+ 740 830 58 904+ 19 35007 52 237+ 58 409 715 894 36103 05 13 407 21 738 934 37175 86 173 395 542 692 752+ 90 957+ 71.

38380 86 504 704 49 932 39057 66+ 177 350 411+ 565 600 02 27 40080 130+ 213 341 44 459 61 68+ 82 527 687 774 41054+ 42056 123 385+ 449 618 43204 41 53+ 56 510+ 27 856 942 47 44020+ 242 369 99 527 621 40 731 35 76+ 865 45061 110 51 204 76 301 20 35 767 90 817+ 953+ 79 46079 298 309 426+ 634 75 961 91 47039 173 81 23+ 311 21 28 53 415 47 819 938 48066 99 189 268 407 11 15 508 18 32 71 85 610+ 96 751 974 47022 50 160 215 337 49 419 73 524 25 709 80 864 70 50028 42 50 400 618 35 60 808 50+ 72 923+ 63 51025 300 31 56 555 52077 88 121 581 654 703+ 14 802+ 912 41 53018 118 22 436 77 609 23 742+ 962 54054 126 537+ 52 78 695 801 957 55089 91 146 64 385 431 34 507 715 902 32+ 56016+ 49+ 171 339 58 439 46+ 76 589 669 78 802 21 39 924 57026 42 43+ 104+ 201 346 649 98 778 922 79 58058 103 335 570+ 746 95 859 77 59076 140+ 41 44 69 82 92 235+ 345 449+ 666 793 60248 307 66 685+ 706 38+ 928 50+ 61080 86 204 374 597 62068 87 555 716 801 71 63213 31 364 456 607+ 503 11 638 905 65185 337 433 67 597 630 39 822 43 934 66219 302 39 459 692 788 930 67009 58 141 336 99 470 510 89 93 989 68172 206 14 72

315 31 629+ 87+ 752 54 803 85 97+ 69158 76 76 79 282 319 53 465 70142 462 523 676 788 97 816 968 71041 296 303 59 411 507 24+ 55 91 620 39 721 32 95 812 72006 32 34 106 40 378 494 524 619 54 781 73005 65 76 155+ 99 257 372 411 81 83 508 724 923+ 74079 227 435 613+ 799 84 86+ 935 75162+ 248 56 99 312+ 38 499+ 553X 67 631 51 791 801 06 55 914 24 76175 320+ 26 432 57 94 728 878+ 77000 72 147 61 241 49 533 612 791 957 78 78066 87 291 507 59 720 32+ 41 49 820 40+ 48+ 956 79177+ 82 239 46X 300 408 694 751 852 80125 309 445 503 49 80 710 33 51 861+ 73 937 81516 721 822 82162 343 602 20 68 83053 54 302 07 46 438+ 67 85 531 86 730 878 84003 116+ 54 64 68 85 245 57 363 409 555 98X 854 914 58 85016 161 225 35 63 314 525+ 618 30 31 700+ 838 69 970 86052 87+ 92 288 596 619 726 64 895 914 44 89 87002 156 72 306 50 483 98 568 91 632+ 67 926 34 70+ 85 88000 22 126 318 30 99 586 92 735 49X 810 916 41 89106+ 18 42 58 432 57 58 636 62 960 90025 50 103 29 45 304 37 578 702 891 993 91025 134 268 93 381 464 520 22+ 54 99 706 951 92334 530 48 652 85 93003 75 87 148 304 46 524 33 772 96 94106+ 204 336 43 424 78 553 685 924 40 95028 283 435 68 600 86 769 83 997 96020 283 392+ 424 554 56 72 628 763+ 843 97088 180 203 40 370 626 715 99 933 37 98158+ 241+ 91+ 383 689 790 99093 129 309 471+ 702 18 961 99 100128+ 69 213 347 57 64 606 631 94 872 922 79 101114 98 234 55 374+ 79+ 433 59 511 600 72 781 961 102005 111 95 370+ 404 39 75+ 523 55 634+ 734 800 955X 78 104025 173 207+ 87 98 472 5242 642 77 104033 137 40 46 93 241 360 485 600 703 21 956 105025 77 110+ 333 38 453 67 74 624 83 86 744 48 53+ 79 832 903X 21 27 43 85 88 106129 55 56 394+ 493 834 926 34 67 107090 174 255 400 51 733 804 19 38 934 50 108052 105 258 98 366 78 523 610+ 15 25 92 714 48+ 946X 93 109050 78 156 59 276 374 418 540 667 720 41 820 76 944 110018 189 214 95 437 551 57 634 8 701 04 850 911+ 56 111017 27 194 222 41 361

19+ 816 26 30 50 979 112133 84 90 240 330+ 450 590 634 62 78 113453 74 554 894 929X.

114085 110 274 85 579 611 934 73 115035 101 37 57 433 547 637 702 23 46 78 925+ 83X 85+ 116212 314 414 46 78 88+ 541+ 639 868 76 91 16 62 63 117007 45 61 111+ 98 310 15 56 409 757+ 74 93 893 960 86 118009 93+ 162 291 385X 552 613 34 707 863 953 119187 247 70 301 432+ 622 706 78 83 98 828 120242 48 404 573 660 822 46 69 963 121007 103 42 238 57+ 407 60 80 662+ 732 962 74 122163 259X 62+ 376 407 18 9 88 585 661 92 745 67 876 901 123144+ 69 96 498+ 528 720 845X 914 124074 159 83 282 426 506 25 50 726 879+ 924 125042 148 351 457 916 17 32+ 126037 464 627 874 974 90 17139 236 370+ 417 48 512 96 652 775 97 837+ 42X 128018 23 89 100 49 80 94 254 92 366 468 82 504 63 629 76 862 129032 320 75 624+ 84 737 88 808 906 130037 60 73 98 119 246 77 406 11+ 510 44X 49 50 93+ 95 845 54+ 81 940 93 131063 84 105 39 41 55+ 217 27 506+ 614+ 736X 90+ 856 132051 57 189 391 436 40 53 67 588 94 605 668 85 90 741 133304+ 06 20 39 43 102 32 41+ 208 354 438 692 88 700 08 09 351 73 74 905+ 17 47 61 134198 239 342 77 421 78 91 567+ 783 914+ 54 95 940 44 135257 82 535 855 69 136061 100 41 270 333 58 474 522 94 652 741 53X 836 930 40+ 41 137101 17+ 213+ 39 342 423 544 745 814+ 69 972 138033 219 83 95 320 26 423 51 590X 681 772 832 139053+ 270 34 512+ 48 51 713+ 815 923 27+ 70 140038 88 145X 281 512 663 782 877 903+ 21 141051 204 678 842+ 142199 279 421 65 86 527 630 75 726 822+ 143035 278 394 406 548 633 709 24+ 30 39 959 94 144142 290+ 439 574 758 844 995 145036 384 527 640 43 49 723 807 146059 96+ 29 50 56 559 64 633+ 37 746 77 828 53 56 92 939+ 44 94 147239 436 94 721 44 809+ 25+ 950.

Numery ze znakiem + wygrywają premje

היינט דער לעצטער טאג פון דער אויסשטעלונג פון קינסט־לער ראזאניעצקי

היינט, זונטאג — דער לעצטער טאג פון דער בילדער-אויסשטעלונג פון קינסטלער ראזאניעצקי, וועלכע געפינט זיך אויף פיעטריקאווער 90, אין זאל פון „בני ברית“.

די אויסשטעלונג איז היינט אפען פון 12 בייטאג ביז 10 אווענד.

„די גילדערנע ראקעטע“ מיט׳ן ערשט-ראנגיגן אנסאמבל אין „אראראט“

דאס איז איצט די אלגעמיינע מיינונג אין לאדז: — זינט דער „אראראט“ עקזיסטירט האט ער־נאך נישט געהאט אזא גלענצענד־צוזאמענגעקליבע־נעם אנסאמבל, וואס אזא איז א זעלטענהייט אפילו אויף די בעסטע רעווי־ביהנעס.

די נעמען פון מאלווינא ראפעל, שיינע מיים, ליזע שלאסבערג, לילי ליאנא, שמעון דזשיגאן, שמואל גאלדשטיין, דוד בירנבוים, יואל בע...אן — דאס זענען נעמען, וואס זענען קאנקורענצלאז און פינקלען איצט אמהעלסטען אויפ׳ן פירמאמענט פון דער יודישער קליינקונסט!

עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס דער פולשטענדיג נייער פראגראם, א. ב. „די גילדערנע ראקעטע“, האט שוין אין דער ערשטער וואך זיך געשאפען אזא אויסגעצייכענטען אפקלאנג.

אויף דער פראגע: — וואו געפינט מען איצט פרייד, הומאר, יוגענדליכקייט א. אז. וו. איז דער ענטפער קלאר.

* * *

די היינטיגע פורים-פארשטעלונגען גייען א־דורך אונטער׳ן פרייליכען לאזונג: „ליהודים היתה אורה“.

עס וועלען געגעבען ווערען 3 פארשטעלונגען: 12 א זייגער פארמיטאג — (צו פאפולערע פרייזען, פון 49 גראשען ביז 1 זל. 99 גר.) און 10 און 12 א זייגער ביינאכט — מיט שלח־מנות׳ן פאר׳ן עולם פורים־יורען!

רעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאן 137-63

עס נעהמען אן דאקטוירים ספעציאליסטען:

שיפמאן, וואלינסקי, שמירגעלד, סערשנער, לוביטש, שמערלאווסקי, סלאבאדסקי, זאלצוואסער, איציקזאן, סראסאווסקי, יאקובזאן און דענטיסטין סטאראפאלסקא.

אוויזיט ביז 3 נ״מ 3 זל.

ספארט

באקסמעטש

י. ק. פ. — ארמין (מינכען) 6:10

דער זעהר אינטערעסאנטער באקס־מעטש וואס איז פרייטאג פארגעקומען צווישען י. ק. פ. און „ארמין“ (מינכען) האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון דער לאדזער י. ק. פ. אין דער פערהעלטניש 6:10.

היינט באקסמעטש

בר־כוכבא (לאדז) — מכבי (ווארשא)

היינט האלב 12 פארמיטאג קומט פאר אין זאל פון גייער א זעהר אינטערעסאנטער באקס־מעטש, אין וועלכען ס׳וועלען זיך טרעפען די בעסטע באקסער פון ווארשאווער „מכבי“ מיט די בעסטע פון לאדזער „בר־כוכבא“. פון ווארשא קומען צו פאהרען די באקסער רובין, בירנבוים, קעניגסווין, פעלביק און וויסאצקי. פון לאדזער בר־כוכבא שימשעוויטש, וואלפאוויטש, ביאליסטאק, וואווינסקי.

מיט שפאנונג ווערט ערווארט דער קאמף צווישען וויסאצקי (מכבי) מיט ליפיעץ (גייער) און פילניק (מכבי) און מייער (גייער).

RADJO „Europa Six“

BRACIA LAJB • ŁODZ • ul. ZGIERSKA № 9

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 12 מערץ 1933

9 נאטעסדינסט, 10,15 קאנצערט. 11,57 צייט־סיגנאל. 12,05 טאג-פראגראם. 12,10 קאמוניקאט. 12,15 סימפאנישער פריהמארגען, רעפעראט. 2,00 פארלעזונג. 2,20 קאנצערט. 4 00 פראגראם פאר יוגענד. 4,25 גראמאפאן. 4,45 רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 6,00 לייכטע מוזיק 7,00 פערשידענעס. 7,20 ספארט פון לאדז. 9,30 ספארט פון פראווינץ 9,40 קאנצערט 10,00 טאנץ מוזיק. 10,55 קאמוניקאט. 11,00 טאנץ מוזיק.

* * *

אויסלאנד

5 — רוים – סימפאנישער קאנצערט. 7,15 בערן – אודיציע. 8 – מיילאנד – אפערע. 8—בוקארעשט—אפערע „שמשון און דלילה“. 8,45—רוים—אפערעטקע. 9 – גענף — קאמעדיע-באלעט. 9,05 שטוטגארט – סימפאנישער קאנצערט. 10,05—לאנדאן—סימפאנישער קאנצערט.

אמעריקא אין די טעג פון דער דאלאר-בהלה

(ענדע פון דער 5־טער זייט)

אויף קליינגעלד, גיט מען איצט כפעציעל אכטונג אויף די מענשען, וועלכע קומען בלויז, כדי צו וועקסלען געלד. זעהר רייכע מענשען לויפען ארום איבער דער שטאדט, זוכענדיג א פאר דאלאר, כדי צו קענען אדורכקומען א טאג-צוויי. זיי דערגידע־ריגען זיך, טעלעפאנירען צו פריינד און בעקאנטע זייערע טשעקען זענען איצט גארנישט ווערט.

איין גרויסער פאבריקאנט האט ארויסגעלאזט פאפירלעך מיט זיין אונטערשריפט. ער פערזיכערט, אז די סומע, וואס איז בעצייכענט אויפן פאפירעל, וועט ער אויסצאהלען באלד, ווי די בענק וועלען זיך עפענען.

אין פיל מאגאזינען און געוועלבער זענען ם רשיאונדען די פלאקאטען מיט די אויפשריפטען: „מיר גלויבען גאט. יעדען אנדערען פערקויפען מיר פאר באר געלד“. פערקעהרט אין די פענסטער פון א סך געשעפטען האבען זיך בצוויזען אויפשריפטען: דא קאן יעדער קויפען אויף קרעדיט.

אין ציווילען געריכט איז דער קאסירער, וועלכער גיט ארויס יעדע וואך אלימענטען פאר די גענטע פרויען, געשטעלט געווארען אין א שווערע לאגע, ווייל פיל מענער האבען נישט איינגעצאהלט דאס געלד, אדער ווייל זיי האבען נישט געהאט קיין באר געלד, אדער זיי האבען געהאט בלויז באנקנאטען אויף גרעסערע סומען.

די קאסעס פון דער פעדעראלער רעזערוו־באנק זענען געווען בעלאגערט פון קליענטען, וועלכע האבען געוואלט אויסטוישען באנקנאטען אויף גאלד. אייניגע האבען אפילו נישט געהאט קיין קלארען בעגריף וועגען דעם וואס דאס איז אזוינס. איין יונגע פרוי האט געבראכט אויסצו־טוישען פאפיר-געלד 10 טויזענט דאלאר. זי איז געווען שרעקליך איבערראשט, ווען מען האט איהר פון דער קאסע ארויסגעגעבען 5 שווערע זעק מיט גאלד, פאליציי האט פערשטארקט די וואך איבער דער שטאט מורא האבענדיג, אז די גענגסטערס (באנדיטען) וועלען אויסנוצען דעם מאמענט און מאכען רויב-אנפאלען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע. אלע ארט, אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5-9 אווענד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ביי פעטיגקייט, גיכט און צוקער

מארב. סערט דאס נאטירליכע ביטערוואסער

Franciszka Józefa

די מאגען און דארם-טעטיגקייט און רעגולירט די פערדוי־אונג. עמפעהלט פון דאקטוירים.

„דער פולווער-פורים“ אין ווילנא

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

ביצול געווארען פון א געוויסען טויט האט דער „חיי אדם“ בעשטימט פאר זיינע דורות א תענית און תפילה און אוועדס מאכען א פייערליכע סעודה אויף וועלכער ס׳זאל באר פערבעטען ווערען לומדים און נארימע לייט.

א לאנגע צייט האבען די קרובים געפייערט דעם דאזיגען געדענק־טאג וועלכען טאג דער עולם האט געקרוינט מיט׳ן נאמען „פולווער־פורים“...

* * *

נאך דער דאזיגער קאטאסטראפע האט דער „חיי אדם“ א נדר געטון, אז קוים ער וועט חתונה מאכען זיינע קינדער וועט ער זיך בעזעצען אין ירושלים.

אבער ער האט שוין נישט בעוויזען דאס צו טון. דער „חיי אדם“ איז נפטר געווארען ד׳ תשרי תקפ״א (1821) אין עלטער פון 72 יאהר (געבוירען תק״ח) און איז געקומען צו קבורה אויף דעם היסטארישען אלטען בית החיים אויף סניפישאק, וואו אויך דער ווילנער גאון און אנדערע ווילנער גאונים האבען געפינען זייער איביגער רוהה...

מיט דער צייט איז אבער דער פולווער־פורים אין ווילנע פערגעסען געווארען, דאגעגען גאר ביי על קרובים, וואס וואוינען אין אמעריקע, האלטען נאך היילינ דעם טראדיציאנעלען „פולווער־פורים“ יואס זייער גרויסער זיידע האט זיי געבאטען לדורות.

Dr. med. J. SCHORR

פון IWONICZ

ספעציאליסט פאר הארץ און סקלעראזא-קראנקהייטען

וואוינט יעצט אין לאדז

גדאנסקא 11, טעל. 226-85

נעמט אן טעגליך פון 4–6 נאכמיטאג. 2866

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10–11 און 2–3 נאכמ.

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.

נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4 9 אווענד זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס, 2-טער טאג

15.000 zł. na nr. 54250.

10,000 zł. na n-ry 56662 117092 133621.

5.000 zł. na n-ry: 96625+ 124868 130431

2.000 zł. na n-ry: 8764 20027 24990 29420+ 81849 32773 56903 57660 62079 62146 67143 69131 79447+ 81543 86002 94237 104581 104765+ 108087 112516 117003 117456 124497 12656+ 142062 147695.

1,000 zł. na n-ry: 2699 8895 11811 13876 20900 23241 344444 39000 39163+ 39593 40925 44408 44971 46195 53257 56441 57211 58372 61326 61844 62865 66905 78071 79150 79449 79879 79937 80250 81434 83499 86919 89917 92940 93416 95056 96774 104084 104345+ 113065 121601 123991 130136+ 135358 137112 142788 144919 147414+ 147483.

Po 250 zł. na N-ry:

23 176+ 270 309 49 407 666 97 857+ 1062 181 222 24+ 392 95 412 20 70 545 92 602 38 2000 60 206 46 92 420+ 587 622+ 712 801 40 3283 392 95 417 503 650 51 744+ 93 803 914+ 4053 187 206 92 536 54 604 36 42 892 5215 85 514+ 642 52 778+ 831 6329 431 648 714+ 75 98 876 959 76 7150 372 705 41 60+ 884 933 54 89 8008 224 336 460 77 617 92 725 46 62 77 83 970 9069 363 543 842 946 56 10114 85 207 327 430 545 1760 11074 410+ 525 33 46 697 705+ 899+ 944 12133 225 34+ 397 402 14 94 512 624 800 933 53+ 61 13074 397 442 81 513 63 620 98 926+ 14010+ 30 81+ 137 349 80 450+ 62 777 889 904 15070 121+ 60 543 607 98 843 911 56 16032 104 64 312 406 19 552 844 17032 49 216 400 683 752 992 18070 97 136 54 91 221 62 85 411+ 51 93 697 830 929 75 19184 87 243+ 496+ 508+ 37 73 606 41 89 89[illegible] 953 20057+ 178+ 96 352 408 39 647 48 72[illegible] 894 984 56 21143 65 440 554 694 760+ 91 22000 54 62 63

132 325 65 605 706 36+ 59 801 69 23019 184 313 407 27 57 512 621 24123 241 66+ 67 522 28 427+ 518 25164 220 369 73 91 550 728+ 847 966 69 26585 683 728 817 923 27058 84 124 94 240+ 51 83 314 463 79 548 61 617 35 852 28001 13 20 49 58 269+ 77 446 53 54 527 44 642 730 880 92 936 29174 202 325 414 20+ 58 613+ 853 902 30051 315 19 40 677 910 31001 59 463 79 563 73 636 74 743 67 805 942 32019 22 226 68 336 410 562 87 609 772+ 835 59 62 967 33049+ 75 329 39 425 38 42 507+ 69 837 34084 98 230 84 588 716 832 92 35116 95 335 456 63 608 803 05+ 11 911+ 75 36046 358 84 85 469 91 674 776 98 943 37191 291 308 410 18 512 44 616 764+ 877.

38036 94 170 99 27 3476 507 97+ 686 710 71 893 907 39087 715 64 872 999 40021 106 223 347 628 36+ 59 845 79 41009 117 46 710 53 66+ 800 42011 139 66+ 76 418+ 97 578 630 717 857 996 99 43047 355+ 604+ 72 880 910 23 92 44000 01 02 253 411 49 661 924 45312 402 812 38 41+ 61 46010 181 406 15 52 833 999+ 47007+ 14+ 24 243 366 576 85 673+ 817 45 920 48127 73 202 332 26 403+ 83 735 86 829 56 81 981 93 49056+ 134 52 217 448 84 502 51 703 30 71 50010 209 66 368 491 93 898 924 51266 79 427 625 26 38+ 819 913 52090 119 25 56 65 247 440 87+ 718 940 53143 59+ 236 305 32+ 46 86+ 417 676 748 67+ 75 84+ 873 998+ 54042 92 379 86 446 63 699 831 34 55141 57 495 578 86 613 722+ 99 815 34 93+ 908 73+ 56126+ 255 66 338 693 757 68 74 97 808+ 955 6 881 57017 93 114 27 72+ 227 362 69 411 500 11 714 25 823 24+ 31 939 60 58120 69+ 243 490 556 72 97 604 75 705 09+ 45 876 78 987 57131 58 94+ 20+ 48 56 441 69 501 789+ 814 993 60114+ 220 398 435 96 788 97 918+ 61161 75 98 211 59 422 549 69 660 743 80 855 62195+ 214 364+ 519 86+ 709+ 826 47 930 63287 511 662 64 772 910 36 65 86+ 64027 62 232 86 369 403+ 8+ 524 70 80 709 13 56 809 65047 90 147 82 492 751 881 66007 60 117 24 99 369 400 73 516 719

24 67106+ 56 264+ 333 64 415 47 51 59+ 88 519 634 721 809 47 991 68023 30 128 84 245 319 24 696 767 87 921 34+ 83 69057 68 164 71 656 70129 30 99 268 76 323+ 38 433 78 554 66+ 657 702 49+ 829 948 71217 320 998 72206+ 65 343 485 565+ 611 15 923 35 64 73113 25 212 72 340 75 519 27 701 847 74027+ 29 115 239 378 402+ 745 63 885 921+ 41 75097 173 375 454+ 590 659+ 739+ 48 69.

76003+ 15 45 47 49 53+ 137+ 83 282 92 317 407 12+ 56 64 554 646 70 719 886 911 79 77013 62 111 334 444 63 84 503 49 86 632+ 46+ 709 820 78063 104 44 51+ 201 72 360 498 592 831 79027 351 89+ 466 705 29 35 97 801 37 908 80031 175 239 501 39 63 632 714 94 804 58 909 81187+ 203 10 83 95 337 64 71 656 72 871 915 82007 19 88+ 126 273+ 549+ 751 831 942 83057 124 34 53 287 353 448 500 17 633 52 721 826 84298+ 349 515 69 601 42 774 818+ 26+ 85120+ 245 88 408 65 82 783 86021 347 51 86+ 89 438+ 56 534 639 812 917+ 29 87056 61+ 245 335 530 781 834 88040 245 316 529+ 686 755 863 909 89020 147 75+ 213 487 97 506 22 612 21 49 77 735 43 998 90132 303 595 614 89+ 774 978 91016 282 300 59 70+ 495 505 19+ 87+ 650 821 92198 254 311 470 568 623 56 721 61 837 61 87 986 93114 77 249 482 522 621 757 87 871 94046 487 662 66 447 943+ 74 95001 09 30 196 320 420 611 802 39 68 953 61 96288 104 483 638 67 755 97136 97 221+ 49 544 75 669 80+ 750 63 73 854 98043 72 95 213 428 522 90 632+ 808 905 42 61 99147 61 66 221 44 324 32 65+ 808 994 100009 101 30 253 526 64 685 856 927 96 101061 313 33 496 616 35 89 857 916 102033 34 40 92 156 92 96 304 581 737 49 863 925 53 61 103063 433+ 64 537 77 693 716 40 80 84 801 07 77 944 104034 79 87 263+ 70 85 90 404 722 56+ 860+ 903+ 79 105019 73 100+ 29 236 339 61 415 56 530 54+ 733 858 902 106056 97 225+ 26 361 73 496 521 653+ 827 40 54 107020 32 33 130 35 211 20 94 316 17 411+ 62 608 33+ 40 75+ 718 35 58 960 108073 215 99 313 561 725

24 895 933 47 109208+ 10 303 441 56 83 531 80 602 14 47 62 722+ 54 801 26 903 36 76 110022 86 92 94 157 84+ 91 236 86 306+ 583 641 740 69 807 18 111096 155 630+ 727 89 961 112218 44 352 57 733 925 59 98 113005 100 24 35+ 80 245 325 560 630 768+ 818+ 911 49.

114167 97 309 52 612 69 91 711 808 46 115096+ 217 52 688 737 55 65 116022 33+ 219 22 69 84 322 33 426 95 511+ 30 604 769 76 117129 237+ 327 82 417+ 83 580 667 739 808 77 989+ 118227 54 398 454 536 760 853+ 57 964 119049 105 54 202 562 82 935 120008 161 261 88 374 79 84 431 506 20 47 77 724 817 87+ 956 121111 16 231 33 37 58 84 319 53 71 81 523 35 57+ 607 68 75+ 751 800 04 122152+ 78 301+ 55 63 455 521 631 71+ 90 718 817 24 937 123013 153 58 231 84 347 65 79 80 495+ 594 730 817 999+ 124001 25 51 142 64 224 73 98 518 66 97 648 65 700 19 35 814 921 68 125030 154 78+ 306 75 405 56 93 626 68 71 96 805 25 53 94 903 20 126041 85 90 284 360+ 548 600 31 72 731 37 63 855 70 901 127036 165 87 382 404 18 516+ 61 88 669 721 806 128093 229 343 46 506 73 129182 230 39 56 90+ 474 658 733 34 81 84 818 30 60 84 130002 47 140 70+ 207 26 74 93 360 515 66 614 15+ 51 722 54 131004 396+ 444 502 657+ 702 849 70 132097 103 16 204 56 57 707 53 844 45 133118 31 276 91 349+ 556 699+ 721+ 61 801 17+ 43 134050 52+ 86 110 11 75+ 201 578+ 95 797 856 136074 95 160 240+ 86 471 93 532 60 628 62 715 63 909 136109 227 40 46 441 513+ 44+ 620+ 28 756 826 41 137068 105 22 250 443 527 31 58+ 67+ 663 782 905 39 138075 213 34 91 347 452 699 762 909 10 48 139019 256+ 411 547+ 893+ 140070 86 146 14+ 430 52 61 635 49 85 91 948 141139 213 303 449 539 67 726 46 838 947 63 142259 236 431 560 756 828 64 913 30+ 91 143046 106 225+ 311 25 26 441 543 58 74 96 621 737 144101 82+ 421 547 80 673 705 831 989 145017 31 296 455 66 146269 832 147071 212+ 409 43 580 606 66+ 724 847 944

די יעצטיגע מאדערנע היגיענישע

דראט-מאטראצן

איז צו בעקומען
ביים טאפעצירער

J.BRESLER, Południowa 10

1202 (אין הויף)

איך ריינ'ג סופיטען,

טאפעטען, ווי אויך געמאלטע ווענט אויף א פרו-
קענעם אופן און שטויבט נישט, ביליג. 1319
זאוואדזקא 6, וו. 21, טעל. 126-68

Dr. med.

S. HALBORN

ספעצ. ארצט פאר קינדער-קראנקהייטען
Gdańska 65 a, tel. 282-82.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

קויף און פערקויף

MOTOPY elektryczne nowe i używane okazyjnie. Najtańsze źródło. Naprawa przewijanie motorów, toczenie panewek, wyrób rozruszników, kolektorów. Instalacje elektryczne. Inż. Reicher, Południowa 28, tel. 21-000. 1312

פריוואט-באמטענס

קאמאשען-שטעפער-געזעלען, אנ'ערשטקלאסיגער נייהער, וואס זאל קענען ריכטעווען און אויך אנ'ערשטקלאסיגער ריכטעווער קענען זיך מעלדען ביי י. זיסמאן, זשעלאזנא 23. 1295

אכטונג, שטעפער! ס'איז נויטיג א צושניידער ווי אויך שטעפער-כאלופניקעס פון זאמארט וואכאדניא 29, ביי קינסטלער. 1298

ס'ווערט געזוכט גייטארינס צו ספארטהעמדער, נאוואמייסקא 20, וואוינונג 19, ביי זאלצבערג. 1301

ס'ווערט געזוכט מענער-מאגאזין קוואליפיצירטע ארבייטער צו סאקעס, אבערמאשינערס און אונטערמאשינערס, זאכאדניא 33 ביי פיינזאקס. 1312

לאקאלען

א פריזיער-אנשטאלט (דאס געוועלב איז געאייגנעט אויף אנדערע צוועקען) ווי אויך א שטוב מיט א קיך אפצוגעבען ביליג. נאווראט 16, פריזיער-אנשטאלט 1313

ביי א בעסערע פאמיליע קען בעקומען לאזשי עווענטועל מיט בעקעסטיגונג א פריילין אדער א יונגערמאן בושעזשינער 13 וו. 46. 1297

צוויי צימער און קיך אויף נאוואמייסקע 5 זאפארט צו פערדינגען. צו ערפאהרען ביי בעלכאטאווסקי, פיעטריקאווער 12, פראנט-געוועלב 1311

Do wynajęcia lokale na pracownię, składy garaż oraz suche piwnice. Południowa 28

זאפארט איבערצוגעבען א וואוינונג פון 3 צימערן, קיך און בעקוועמליכקייטען. אלעע 1-טער מאי 35, וואוינונג 5, 1 טער שטאק, פראנט.

אנ'ארט צו שלאפען פאר 2 פערזאן, אויך אויספערקויף פון פערשידענע מאלער שאבלאנען און שפריק-מאשינען, ביי פישהאף. לאדז, פולנאצנע 9. כ'נעהם אויך אן פערשידענע מאלער-ארבייט צו ביליגע פרייזען.

פערשידענעס

א טראמוואי-ביכעל פון מאנאט מערץ אויפ'ן נאמען נחים סטאק איז פערלוירן געגאנגען. ביטע אפצוגעבען געגען בעלוינונג פיעטריקאווער 176, וו. 30.

Pielęgniarki — masażystki — wyszkolone polecają się do chorych. Warunki przystępne. Aleja Kościuszki 22, telefon 221-55. 1305

אויף דער שוועל פון פריהלינג

די לאנגערן זענען שוין רייך פערזעהען
מיט די מאדערנסטע שטאפען אויף
קליידלער, קאסטיומען און מאנטלען.
מיר עמפפעהלען:

די לעצטע נייהייטען

Crepe Yo-Yo **Crepe Martelé**
Flamisol
Shetland Melé **Scots-Melé**
Crepe Marteau

רייך פערזעהענע אפטיילונגען פון דאמען, הערען און קינדער-וועש, טיש-בעדעק און בעטגעוואנד.

מיר עמפפעהלען אונזערע סארטען **OK** פון אונבעקאנטער ביז-איצט העכסטער קוואליטעט.	מיר שיקען גרויס פאקעטען **נאך סאוויעט-רוסלאנד** אויפ'ן גרונד פון א ספעציעלען אפמאך מיט דער האנדעלס-פארשטעהערשאפט פון ז.ס.ס.ר.	אויסשליסליכער פערקויף פון **ווידזעווער רעשטלעך**

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd tramwajami 10 i 16

Centralny rynek przemysłu czechosłowackiego

XXVI Międzynarodowe Targi w Pradze cz.

od 19 do 26 marca 1933 r.

Wyczerpujące informacje:
Konsulaty czechosłowackie lub oficjalny przedstawiciel na Wojew. Łódzkie
PAWEŁ W. HAJEK, Łódź, Piotrkowska 82, tel. 132-40
Zniżki na kolejach, linjach lotniczych i okrętowych. Zbędne wizy paszportowe.
Oddział informacyjny Targów Praskich udziela bezpłatnie przez cały rok szczegółowych danych o czechosłowackim przemyśle i handlu. 1308

Nadzwyczajna oferta na cebulki kwiatowe z Holandji.

UPIĘKSZAJCIE WASZ DOM I OGRóD!

Do nabycia bardzo ładny zbiór, składający się:
z 300 cebulek kwiatowych i roślinnych gatunku najwyższego Zł. 25.—
„ 600 „ Zł. 45.—
Powyższy zbiór zawiera: 100 gladjoli, 25 dalji amerykańskich, 60 anemonów, 60 ranunculi, 10 begonji, 10 jaśminów Cap., 10 lilji, 25 montbretiasów — wszystkie gatunki o kolorach żywych — o kolorach do wyboru.
Sposób dostarczenia: Franco do domu. Do każdej paczki dołącza się gratisowo opis kultywowania. Ilustrowany katalog wysyła się na żądanie.
Sposób zapłaty: Listem poleconym lub przekazem pocztowym. W razie uiszczenia należności zgóry załączamy gratisowo do każdej paczki 15 b. ładnych żywych roślin naszej słynnej hodowli. Na żądanie wysyłamy za zaliczeniem pocztowem przy dodatkowej wpłacie zł. 5.— za inkaso.

TRIANGLE BULB FARMS,
Hillegom-Holland.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ברוכבענדער, גארסעטען, א רעטעפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיספעלערן. אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

Dr. med. H. SZUMACHER

הויט און וענערישע קראנקהייטען 876
פיעטרקאווער 56, טעל. 148-62
נעהמט אן טעגליך פון 1½—4 נ"מ און 6—9 אוו.
זונטאג און אנדערע חגאות פון 10 ביז 1 בייטאג.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיט. און פון 5—9 אוועגד. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער - שוועכע בע-האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
עהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אוועגד,
זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

אזוי ווי איך האב מיך דערוואוסט, אז אויף ...ער פארשטאנד פון לאדז פראקטיצירען פערזאנען וואס גיבען זיך אן אויף מיין נאמען, ווארען איך, אז מיין ערשטליך-דענטיסטישער קאבינעט און טעכניש-דענטיסטישער לאבאראטאריום געפינט זיך נור אויף פאלודניאווא 2.

Lekarz dentysta
Jakób Karmazyn
Południowa 2.

פאליסען - בעזיצער און גלויביגער פון די פערזיכערונגס-געזעלשאפטען

New-Jork Life, Equitable L'Urbaine um National City Bank

ווערען געבעטען זיך צו מעלדען צו ליי-ווידערציאנס-צוועקען צו
N. Etnau, Al. 1. Maja 39, tel. 211-73.
טעגליך 4—6 נאכמ. א חוץ פרייטאג, שבת און זונטאג

אדהויז-אדמיניסטראטאר

אנ'ערשטקלאסיגע קראפט, בעקאנט אין אדמיניסטראציע-ענינים, קענענדיג גענוי די פליכטען און מעלדונגס - פארשריפטען, סאניטארע און שטייערען, ענערגישער און ערפאהרענער אינקאסענט. פערטרויליכער בעפולמעכטיגטער פון איניגע הויז-בעזיצער. וויל נעהמען אין אדמיניסטראציע נאך איין הויז. אויף פערלאנג ערשטקלאסיגע רעפערענצען פון בעקאנטע לאדזער אינדוסטריעלער.

אפערטען אונטער „Administrator" אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט" 1269

וויכטיג פאר די, וואס פאהרען

נאך ארץ-ישראל!

אין וויכטיגן ייך ערלערנען שנעל און גרינדליך א פאך קען זיך ערלערנען דאס עלעקטרישע פאך ווי אויך פלענער-צייכנונג טעארעטיש און אויך פון פראקטיק דורך זעהר א קורצער צייט, לויט א נייעסטער מעטאדע. די קורסען פאר עלטערע פערזאנען ווערען געלערנט אין דער יודישער שפראך פון 8—10 אוו.
צעגעלניאנא 17. רעכטע אפיצ. 3-טן איינגאנג פארטער, וואוינונג 37, פון 8 ביז 10 אוועגר.
בעמערקונג: יעדער, וועלכער ענדיגט דעם קורס בעקומט א צייגניס

כירורגיש- וועכנעריז-קליניק

„SANATO"

s. z o. o.
אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
געבורטען II קל. 175 זל.

רעטשניצע

זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.

וויזיט 3 זל.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסטעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרוען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה				
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען				
אין טעקסט—40	.	.	.	60—
נאכ'ן טעקסט—12	.	.	.	18—
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט				

גאקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען)
קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס נאכפאלגנד. וואָרט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אין הויז. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט פובליצירט, ווערען נישט אומגעקערט...
פאר'ן אינהאלט און פאר דעם אנאנס'ס ... נישט פאראנט-ווארטליך. די אדמיניסטראציע ... און פריטאג.

wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.